

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาอังกฤษสำหรับครูระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าศึกษาและรวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องครอบคลุม (1) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่าน ได้แก่ ความหมาย ลำดับขั้นการพัฒนาการอ่าน และการฝึกทักษะการอ่าน (2) ชุดฝึกอบรม (3) การฝึกอบรมทางไกล และชุดฝึกอบรมทางไกล (4) หนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาอังกฤษ และ (5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านทักษะการอ่าน

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทักษะการอ่านครอบคลุม ความหมาย ลำดับขั้นการพัฒนาการอ่าน การฝึกทักษะการอ่าน และการอ่านเพื่อความเข้าใจ

1.1 ความหมายการอ่าน

ราชบัณฑิต (2539) นิยามว่า “อ่าน” หมายถึง “ว่าตามตัวอักษร” ส่วน “การอ่าน” หมายถึง “การแปลความหมายของตัวอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด และเกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระเรื่องราวที่อ่านไปใช้ประโยชน์ได้” ซึ่งมีความหมายในลักษณะเป็นการรับแล้วถ่ายทอดโดยใช้ตัวอักษร สัญลักษณ์ เป็นสื่อความคิด เจตนาหรือการทำความเข้าใจกับที่ผู้ถ่ายทอดต้องการสื่อความคิด เจตนาหรือการทำความเข้าใจกับผู้ถ่ายทอดต้องการสื่อความหมายนั้นจุดมุ่งหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์หรือตัวอักษรต่างๆเป็นคำพูดหรือ สื่อความหมาย ถ้ายองความคิด ความรู้จากผู้เขียนถึงผู้อ่าน การอ่านสามารถแบ่งออกได้หลายประเภทดังนี้

1. การอ่านออกเสียง คือ การเปล่งเสียงตามตัวอักษรที่ปรากฏให้ถูกต้องตามอักขรวิธีของภาษานั้นๆ เช่นการอ่านออกเสียงเมื่อเริ่มเรียนหนังสือ การอ่านข่าวทางวิทยุและโทรทัศน์ การอ่านรายงาน เป็นต้น

2. การอ่านในใจ คือ การอ่านเพื่อตีความหมายหรือจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน เป็นการอ่านที่ใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่นการอ่านหนังสือ อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ อ่านสารคดี เป็นต้น การอ่านแบบนี้เพื่อให้รู้ว่าเรื่องที่อ่านว่าด้วยเรื่องอะไร จุดใดเป็นจุดสำคัญของเรื่อง

เมดเลย์ (Medley. 1977: 30 อ้างถึงใน มณี มะมิง. 2549: 38) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่าเป็นกระบวนการทางสติปัญญา เมื่อผู้อ่านพบสัญลักษณ์ที่เป็นภาษาเขียนก็จะใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อที่

จะจดจำ กลุ่มคำและเรียนรู้ความหมายของคำหรือกลุ่มคำนั้น โดยอาศัยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสรุป ความหรือการตีความ จนได้ความหมายจากสิ่งที่อ่านนั้น

วิลลิตน์ สุนทรโรจน์ (2540: 29) กล่าวว่าไว้ว่า การอ่านเป็นรูปแบบของการสื่อสารความหมาย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข่าวสาร ความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน

ดังนั้น การอ่าน จึงเป็นกระบวนการทางปัญญาเพื่อค้นหาความหมายและตีความจาก สัญลักษณ์ อักษรจากสิ่งที่ได้อ่าน ซึ่งอาจเกิดจากการอ่านในใจ การอ่านออกเสียงก็ได้

1.2 ลำดับขั้นการพัฒนาการอ่าน

การพัฒนาสมรรถภาพด้านทักษะการอ่านนั้น มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาทำการศึกษาไว้ มากมายเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสอนและพัฒนาสมรรถภาพการอ่านสำหรับผู้เรียนตามช่วงที่แตกต่าง กันไป ลำดับขั้นในการพัฒนาการอ่าน สามารถแบ่งได้ดังนี้

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2543: 145) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการอ่านเป็นลำดับขั้น ดังนี้

1. ขั้นก่อนเริ่มอ่าน ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยก่อนเข้าโรงเรียนระดับชั้นอนุบาล เด็กในวัย นี้เริ่มใช้สายตาในการมองสิ่งต่างๆรอบตัว เช่นรูปภาพ สิ่งของ ป้ายต่างๆ ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะ ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้คำใหม่ๆและเป็นทางที่จะนำไปสู่การเรียนภาษาที่ดี

2. ขั้นเริ่มต้นอ่าน ขั้นนี้จะเริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วัยนี้เด็กจะเริ่ม ค้นเคยกับคำศัพท์สั้นๆง่ายๆ เริ่มต้นรู้จักใช้คำที่สัมพันธ์กับความหมาย

3. ขั้นเริ่มต้นอ่านอย่างอิสระ ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ครูจะเริ่มแนะนำให้เด็กรู้จักคำที่ยากขึ้น สามารถอ่านเรื่องที่มีความยาวตั้งแต่ 100 -300 คำ เริ่มสะกดคำ จากส่วนประกอบของคำได้

4. ขั้นถ้อยโยงความรู้ ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขั้นนี้เด็ก จะนำคำที่รู้จักในเรื่องไปใช้ในการเรียนมากขึ้น เริ่มมีประสบการณ์ในการอ่านเพื่อการแสวงหาความรู้

5. ขั้นวุฒิภาวะระดับกลาง ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขั้น นี้เริ่มมีทักษะทางการอ่านเพิ่มขึ้นมาก เช่นทักษะการอ่านโดยการกวาดสายตาให้เร็วขึ้น และสามารถ ใช้ วิจัยญาณ เลือกรื่องอ่านที่เหมาะสมกับตนเองได้

6. ขั้นวุฒิภาวะระดับสูง เริ่มตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป ผู้อ่านจะเริ่มเลือกรื่อง ที่ตนสนใจตามรสนิยมของตน มีเจตคติเข้ามาเกี่ยวข้องเริ่มใช้เทคนิคการอ่านเข้ามาใช้ และมีสมาธิใน การอ่านนานขึ้น

โคดี้ (Coady. 1979: 18 อ้างถึงใน บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์. 2549: 13) ให้ทัศนะ

ว่าการพัฒนาการอ่านต้องอาศัยการปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. ความสามารถเชิงมโนทัศน์ หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญา โดยทั่วไปที่จะค้นหา สารสำคัญ ความคิดเห็นและความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน

2. ความรู้เดิม เป็นพื้นฐานความรู้ของผู้อ่านซึ่งมีอยู่แล้ว ผู้อ่านจะอ่านเรื่องได้เร็วขึ้น การอ่านเรื่องที่ผู้อ่านคุ้นเคยและกิจกรรมที่ผู้อ่านปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวันจะทำให้ผู้อ่านประสบความสำเร็จในเรื่องที่อ่านมากที่สุด

3. ยุทธศาสตร์ด้านกระบวนการ เป็นองค์ประกอบย่อยของความสามารถในการอ่านและเป็นหนทางที่จะนำไปสู่ความเข้าใจ เป็นทักษะทางภาษาทั่ว ๆ ไป อันได้แก่ การหาความหมายของสัญลักษณ์ที่เขียน การรวมเสียงและความเข้าใจเข้าด้วยกัน และเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

วิลเลียม (Williams, 1986: 32 อ้างถึงใน บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์, 2549: 13) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ความรู้ในระบบการเขียน ผู้อ่านจะต้องคุ้นเคยกับระบบการผสมตัวอักษร การสะกดคำซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้อ่านจำคำ และโครงสร้างการเขียนได้ดียิ่งขึ้น

2. ความรู้เรื่องภาษา ผู้อ่านที่ประสบความสำเร็จในการอ่าน จำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องรูปแบบของคำ ความหมายของคำ โครงสร้างและไวยากรณ์ของภาษาที่ใช้เขียน

3. ความสามารถในการตีความ เนื่องจากการอ่านไม่ใช่การทำความเข้าใจข้อความแต่ละประโยคโดยไม่สัมพันธ์กับประโยคอื่น ผู้อ่านจึงต้องสามารถรู้จุดประสงค์ของข้อความ รู้วิธีเรียบเรียงประโยคเป็นข้อความที่ต่อเนื่องกัน

4. ความรู้รอบตัวทั่วไป ผู้อ่านควรนำความรู้รอบตัวไปรวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ เข้ามาเชื่อมโยงด้วยขณะที่อ่านข้อเขียนนั้น ยิ่งผู้อ่านมีความรู้และประสบการณ์มากเท่าใด ก็ยิ่งสามารถเลือกความรู้และประสบการณ์ของตนให้ตรงกับผู้เขียน เพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องนั้นได้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนาการอ่านนั้น ต้องอาศัยหลายปัจจัยประกอบกัน โดยต้องพัฒนาตั้งแต่เด็ก ทั้งเรื่องภาษา ความรู้รอบตัว ความรู้เดิม และการตีความ

1.3 การฝึกทักษะการอ่าน

ตามปกติแล้วถ้าเป็นการฝึกทักษะการอ่านในชั้นเรียน หน้าที่ของครูจะเป็นการสอนคำศัพท์สำนวนต่างๆ ให้แก่ผู้เรียนก่อนการอ่านเรื่องใดเรื่องหนึ่งรวมถึงสอนทักษะการอ่านต่างๆ ให้ผู้เรียนทราบก่อน เพื่อช่วยในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน (Estes, 1999) สำหรับการฝึกทักษะการอ่านความเรียงด้วยตนเองนั้นมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้อ่านที่ดีมักจะมีคามคาดหวังว่าจะเข้าใจเรื่องที่ตนอ่านเป็นอย่างดี การฝึกอ่านนั้นผู้ฝึกควรเลือกเรื่องที่เหมาะสมกับตน เรื่องที่อ่านควรเป็นเรื่องที่มีคำและไวยากรณ์เหมาะกับผู้อ่าน (Van Duzer, 1999) ทั้งนี้การเลือกเรื่องเพื่อฝึกอ่านนั้นผู้ฝึกควรเลือกเรื่องที่ตนมีพื้นความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาก่อน

2. ผู้อ่านควรทราบก่อนว่าจุดประสงค์ของการอ่านเรื่องนั้นคืออะไร (Purpose of reading) และอะไรที่จำเป็นต้องรู้ในการอ่านเรื่องนั้น "Why am I reading this text? What do I want to know or do after reading?"

3. ก่อนการอ่านเรื่อง ผู้อ่านอาจจะต้องฝึกทักษะการอ่านเบื้องต้น เช่น

- การอ่านแบบข้าม (Skimming): การอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อหาใจความหลัก
- การอ่านแบบคร่าว (Scanning): การอ่านอย่างรวดเร็วเพื่อหาคำตอบหรือสิ่งที่ต้องการหา

4. ระหว่างการอ่าน (During-reading tips)

ในระหว่างการอ่านนั้น ผู้อ่านมีความจำเป็นต้องฝึกทักษะต่อไปนี้ควบคู่ไปด้วย เพื่อเข้าใจความเรียงนั้นมากยิ่งขึ้น ทักษะต่างๆ เหล่านี้คือ

- ผู้อ่านต้องลองคาดเดาเรื่องก่อนที่จะอ่าน หรือ ย่อหน้าที่จะอ่านต่อไป
- ผู้อ่านควรอ่านข้ามส่วนที่ไม่สำคัญไปบ้าง
- ผู้อ่านสามารถเดาคำศัพท์ที่ตนไม่รู้ความหมายได้จากบริบทหรือ ลองแยกส่วนต่างๆ ของคำศัพท์ออกบ้างคำเป็นคำที่มีคำเติมหน้า หรือคำเติมหลัง แต่ละส่วนของคำอาจทำให้สามารถเดาความหมายของศัพท์คำนั้นได้
- อ่านซ้ำอีกครั้งหนึ่งหรือมากกว่านั้นเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของตนหรือ อ่านซ้ำส่วนที่ไม่เข้าใจเพื่อทำความเข้าใจกับเรื่องนั้น

5. หลังจากการอ่าน (After-reading tips)

ตามปกติแล้ว ถ้าเป็นการอ่านในห้องเรียน หน้าที่หลักของคุณ คือการจัดกิจกรรมหลังการอ่าน เพื่อเป็นการทดสอบและวัดความเข้าใจสำหรับนักเรียน (Barnett 1988) ซึ่งอาจเป็นการถาม-ตอบ (Answering questions) การพูดคุยกันในกลุ่มเล็กๆ (Discussing the text) เขียนสรุป (Summarizing) เป็นต้น แต่สำหรับการฝึกด้วยตนเองนั้นให้ผู้อ่านลองตอบคำถามในใจว่าจุดประสงค์ในการเขียนของผู้เขียนคืออะไร สรุปเรื่องที่อ่านตามความเข้าใจของตนแล้วอาจลองอ่านเรื่องนั้นอีกครั้ง

เช่นเดียวกับการสอนทักษะการอ่านของ กุศยา แสงเดช (2545: 139-143) ที่ได้แบ่งการสอนทักษะนี้ออกเป็น 3 ขั้นดังนี้

ขั้นก่อนการอ่าน (Pre-Reading) แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. Personalization เป็นการสร้างความคุ้นเคยให้กับผู้เรียนโดยถาม-ตอบ สนทนา เพื่อทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน เป็นการเตรียมรับความรู้ใหม่จากการอ่าน

2. Prediction เป็นการเดาเรื่องราวที่จะอ่านจาก picture diagrams หรือ title ของเรื่อง โดยให้ผู้เรียนทายหรือเดาเรื่องอ่านที่จะอ่านว่าเป็นอย่างไร และควรอธิบายคำศัพท์ใหม่ให้กับผู้เรียนโดยใช้วิธีการดังต่อไปนี้

2.1 Vocabulary predicting

2.2 Vocabulary matching

2.3 Vocabulary dictionary working

ขั้นระหว่างการอ่าน (While-Reading) ในระหว่างการอ่าน ครูสามารถดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้เพื่อส่งเสริมและตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน เช่น

- Matching เป็นกิจกรรมการจับคู่
- Ordering เป็นกิจกรรมการเรียงเหตุการณ์ให้สมบูรณ์ และถูกต้อง
- Completing เป็นกิจกรรมการเติมข้อความให้สมบูรณ์
- Correction เป็นกิจกรรมการแก้ไขคำ ข้อความ รูปภาพ diagram ให้ถูกต้องตามเนื้อเรื่อง
- Deciding เป็นการเลือกว่าอย่างไรดี
- Supplying / Identifying เป็นการหาความคิดรวบยอด

การสอน While-Reading ขั้นตอนนี้เป็นการนำเสนอเรื่องราวที่ได้อ่านเป็นครั้งแรก จึงควรตรวจสอบความเข้าใจในการอ่านของผู้เรียน โดยการตั้งคำถามและควรทำกิจกรรมต่อเนื่องจากขั้น

Pre-reading

ขั้นหลังการอ่าน (Post-Reading) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการสอนอ่านเช่นเดียวกับการสอนฟังคือ มีจุดประสงค์ที่จะทำความเข้าใจของเรื่องราวที่ได้อ่านมากขึ้นและ สร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้เรียนโดยดำเนินกิจกรรมให้สนุกสนานและสามารถแสดงออกเกี่ยวกับความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน

จากขั้นตอนการอ่านที่ได้พบทวนมาข้างต้นนั้น จึงถือเป็นขั้นตอนพื้นฐานในการฝึกการอ่านไม่ว่าจะอ่านบทความทั่วไป บทความวิชาการ และการอ่านหนังสือพิมพ์ เพื่อให้ผู้อ่านได้ทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่านและฝึกฝนเทคนิคการอ่านแบบจับใจความ การเรียนรู้คำศัพท์ไปพร้อมๆกัน

1.4 การอ่านเพื่อความเข้าใจ

ในการอ่านหนังสือพิมพ์นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุด คือการอ่านเพื่อความเข้าใจ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องทราบว่า การอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นมีลักษณะอย่างไร มีผู้ที่อธิบายเกี่ยวกับการอ่านเพื่อความเข้าใจไว้ดังนี้

โกรคุง อนุคฆกุล และ กรรณิการ์ อนุคฆกุล (2547: 20) กล่าวว่า ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นความสามารถในการผสม แล้วขยายความรู้ความจำอย่างสมเหตุสมผล โดยใช้วิธีการอ่านระดับการจับใจความสำคัญ (Skimming for Main Ideas) การอ่านระดับบอกรายละเอียดของเรื่อง (Scanning for Details) และการอ่านระดับสรุปใจความสำคัญ

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2539: 43) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจว่าเป็นความสามารถในการแปลความ ตีความและขยายความจากสื่อความหมายต่าง ๆ ที่ได้พบเห็นแบ่งส่วนย่อยออก 3 อย่าง คือ

1. การแปลความ (Comprehension) เป็นความสามารถในการถ่ายทอดความหมายจากภาษาระดับหนึ่งมาเป็นอีกระดับหนึ่งให้เข้าใจกันง่ายขึ้น
2. การตีความ (Interpretation) หมายถึงความสามารถในการสรุปการแปลความ มองภาพส่วนรวมมาเป็นใจความสั้น ๆ อย่างได้ความ

3. การขยายความ (Extrapolation) เป็นความสามารถในการทำนายหรือคาดคะเนข้อเท็จจริงล่วงหน้าโดยอาศัยแนวโน้มที่มีมาแล้ว

อารีย์ วชิรวรการ (2542: 36) กล่าวว่าความเข้าใจ (Comprehension) เป็นการแสดงออกถึงความสามารถในการสื่อสารข้อความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่โดยใช้ถ้อยคำภาษาอย่างใหม่และได้ใจความที่ถูกต้อง จำแนกการแสดงออกถึงความเข้าใจได้ 3 ระดับ ดังนี้

1. การแปลความ เป็นความสามารถในการแปลความหมายของเรื่องราว หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏโดยใช้ถ้อยคำภาษาของตนได้อย่างถูกต้อง การแปลความแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 แปลความหมายจากระดับหนึ่งไปอีกระดับหนึ่ง เช่น แปลคำศัพท์ แปลข้อความยาว ๆ ให้กลายเป็นคำหรือข้อความสั้น ๆ หรือแปลศัพท์เทคนิคให้เป็นคำสามัญ

1.2 การแปลสัญลักษณ์ ได้แก่ การแปลความหมายจากรูปภาพ เครื่องหมาย ตารางและสัญลักษณ์ต่าง ๆ

1.3 การถอดความ เป็นการถามให้แปลความหมายของคติพจน์ คำคม บทกวี คำพังเพย สุภาษิต ให้เป็นภาษาสามัญ หรือแปลภาษาสามัญให้เป็นบทกวี

2. การตีความ เป็นความสามารถที่จะค้นหา เปรียบเทียบทั้งความสำคัญ ความสัมพันธ์ ของส่วนย่อยภายใน เป็นเรื่องหรือเป็นความสามารถในการจับความหมายสำคัญของเรื่องนั้นได้หรือไม่ เช่น

2.1 ให้ค้นหาความหมายหรือคตินิยมของผู้แต่ง

2.2 ให้ค้นหาข้อความนั้นพาดพิงสัมพันธ์กันอย่างไร

2.3 ให้ตีความจากกราฟ สถิติ

2.4 ให้ค้นหาความหมายที่ซ่อนอยู่

3. การขยายความ เป็นความสามารถในการขยายความคิดออกมาโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ เป็นความคิดด้านจินตนาการอย่างมีเหตุผล ข้อสอบที่สร้างจะถามถึงการพยากรณ์เหตุการณ์ต่อไปได้หรือไม่ การสร้างคำถามอาจทำได้ 3 ลักษณะ คือ

3.1 ให้ข้อมูลเป็นระยะเวลา แล้วให้อนุมานเหตุการณ์ในช่วงระยะเวลานั้น

3.2 ให้ข้อมูลเป็นเหตุการณ์ เรื่องราว และขยายไปสู่เรื่องอื่นๆ

3.3 ให้ข้อมูลเป็นกลุ่มหรือขนาดแล้วขยายไปสู่ขนาดอื่นๆ

จะเห็นได้ว่าการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นต้องอาศัยการตีความและเทคนิคต่างๆในการอ่าน เพื่อให้ความสามารถเข้าใจเรื่องที่ตนอ่านในระยะเวลาสั้น ผู้อ่านต้องฝึกฝนเทคนิคต่างๆเช่นการอ่านระดับ การจับใจความสำคัญ (Skimming for Main Ideas) การอ่านระดับบอกรายละเอียดของเรื่อง (Scanning for Details) และการอ่านระดับสรุปใจความสำคัญ จึงจะสามารถเข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง

2. ชุดฝึกอบรม

2.1 ชุดฝึกอบรม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าและศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมและชุดฝึกอบรมทางไกล โดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุม (1) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรม (2) ความหมายของชุดฝึกอบรม (3) ความสำคัญของชุดฝึกอบรม (4) ประเภทของชุดฝึกอบรม (5) องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม (6) แนวคิดในการผลิตชุดฝึกอบรม (7) การออกแบบชุดฝึกอบรม และ (8) การผลิตชุดฝึกอบรม ได้อธิบายรายละเอียดของหัวข้อต่างๆดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรม

ทฤษฎีการเรียนรู้

ปรีชา วิหคโต (2537: 111-138) กล่าวว่า มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และสามารถกล่าวว่าเป็นสาเหตุหรือปรัชญาหรือแนวคิดที่เกิดการสร้างชุดฝึกอบรมขึ้นมีดังนี้

1) ทฤษฎีกลุ่มเชื่อมโยงนิยม (S-R Theories) พฤติกรรมการเรียนรู้เป็นผลจากการที่เอกัตบุคคล ได้รับตัวแห่หรือสิ่งเร้า แล้วตอบสนองมีปฏิกริยาระหว่างตัวแห่กับการตอบสนองเป็นไปแบบลูกโซ่ โดยมีการเสริมแรงคอยช่วยเหลือ ให้พฤติกรรมดำเนินต่อไปไม่หยุดชะงัก จนในที่สุดผู้เข้ารับการฝึกอบรมก็จะบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดการเรียนรู้

2) ทฤษฎีกลุ่มประสบการณ์นิยม (Gestalt Theories) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหา เพื่อความอยู่รอดของชีวิตนั้นคือต้องลงมือกระทำ เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมหรืออีกนัยหนึ่ง เมื่อได้เสาะแสวงหาประสบการณ์แล้วการเรียนรู้จะเกิดขึ้น ทฤษฎีการเรียนรู้นี้เป็นกระบวนการที่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ชุดการสอนรายบุคคล

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และ วาสนา ทวีกุลทรัพย์ (2539: 110) กล่าวว่าชุดการสอนรายบุคคลเป็นชุดสื่อประสมที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเองตามปรัชญาการศึกษากลุ่มอัตรภาพวาทหรือสภาพนิยม โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และใคร่ครวญตามทีละน้อยตามลำดับขั้น ได้ร่วมกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง ได้รับคำติชมทันที และได้ประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจ

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต (2528: 292-293) ได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่ใช้ในการผลิตชุดการสอนซึ่งสามารถนำมาใช้ในการผลิตชุดฝึกอบรม ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้เพราะถือว่าการสอนนั้นไม่สามารถจะปั้นผู้เรียนให้เป็นพิมพ์เดียวกันได้ในเวลาที่เท่ากัน เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิถีทางของเขาและใช้เวลาเรียนใน

เรื่องหนึ่ง ๆ ที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างเหล่านี้มี ความแตกต่างในด้านความสามารถ (Ability) สติปัญญา (Intelligence) ความต้องการ (Need) ความสนใจ (Interest) ร่างกาย (Physical) อารมณ์ (Emotion) และสังคม (Social) ด้วยเหตุผลที่คนเรามีความแตกต่างกันดังกล่าว ผู้สร้างชุดการสอน จึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้น ๆ ซึ่งวิธีที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งก็คือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการจัดการสอนตามเอกัตภาพหรือการศึกษาด้วยตนเองซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามความแตกต่างของแต่ละคน

- การนำสื่อประสมมาใช้ (Multi-media Approach) เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างมีระบบ ความพยายามอันนี้ก็เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากเดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งให้ความรู้หลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อประเภทต่าง ๆ

- ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) เป็นจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

(1) เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

(2) ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที

(3) มีการเสริมแรง คือ ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจ ดีใจที่ตนเองทำได้ถูกต้อง

เป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไป ถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบว่าจะถูกต้องนั้นคืออะไร จะได้ไตร่ตรองพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียน เพราะเขามีโอกาสที่จะสำเร็จได้เหมือนคนอื่นเหมือนกัน

(4) เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

- การใช้การวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) เป็นการนำเอาการวิเคราะห์ระบบมาใช้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียนทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดไว้ในชุดการสอนจะสร้างขึ้นอย่างมีระบบจะต้องมีการตรวจเช็คทุกขั้นตอนและทุกอย่างจะต้องสัมพันธ์สอดคล้องกันเป็นอย่างดี มีการทดลองปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่เชื่อถือได้จึงจะนำออกใช้

โดยสรุป ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดฝึกอบรมประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ที่สามารถบอกถึงสาเหตุหรือปรัชญาหรือแม้แต่แนวคิดที่จะทำให้เกิดการสร้างชุดฝึกอบรมขึ้น และชุดการสอนรายบุคคล เนื่องจากแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน การสร้างชุดฝึกอบรมขึ้นเพื่อให้สามารถเรียนได้ด้วยตนเองนั้น ต้องสามารถตอบสนองความต้องการและความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคนได้

2.1.2 ความหมายของชุดฝึกอบรม

ชุดฝึกอบรม (Training Package) เป็นการจัดระบบฝึกอบรมช่วยให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ชุดฝึกอบรมที่ผู้ฝึกอบรมใช้บรรยาย หรือการจัดกิจกรรม การฝึกอบรมในชุดฝึกอบรมจะประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียน สื่อที่ใช้ในกิจกรรม การฝึกอบรมทั้งหมดจำเป็นต้องใช้ในระบบการฝึกอบรม รวมทั้งสื่อผู้ฝึกอบรมใช้บรรยาย สาธิต และสื่อผู้รับการฝึกอบรมใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้

ชุดฝึกอบรมที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีทั้งชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลักเรียกว่า “ชุดเอกสารฝึกอบรม” และชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อประสมเป็นสื่อหลัก เรียกว่า “ชุดฝึกอบรม” ในด้านการใช้ชุดฝึกอบรม เน้นการใช้ทฤษฎีการรับสารของ บี.เอฟ.สกินเนอร์ (B.F.Skinner) ตามทฤษฎีบทเรียนโปรแกรม คือ การให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ทีละน้อยเป็นขั้นเป็นตอน ด้วยการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับประสบการณ์ตรง หรือได้มีโอกาสลงมือกระทำหรือคิดได้ด้วยตนเอง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2538: 151-153)

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดอบรมไว้อย่างหลากหลายสามารถสรุปได้ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 115) กล่าวว่า ชุดฝึกอบรมเป็นชุดสำเร็จ ที่ใช้เป็นแนวทางและเครื่องมือในการดำเนินการฝึกอบรมอย่างมีระเบียบระบบ ทั้งในส่วนของวิทยากรให้การฝึกอบรม และส่วนของสมาชิกที่รับการฝึกอบรม โดยมีการกำหนดขั้นตอนการฝึกอบรม การกำหนดสื่อ การกำหนดกิจกรรม การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งการกำหนดเครื่องมือ และการประเมินการฝึกอบรมไว้อย่างครบถ้วน

นิพนธ์ สุขปริดี (2547: 151) กล่าวว่า ชุดฝึกอบรม หมายถึง การจัดทำทรัพยากรหรือการจัดการฝึกอบรมโดยรวบรวมสื่อเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการฝึกอบรมและทดสอบประสิทธิภาพแล้ว เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ใกล้เคียงประสบการณ์ตรง ได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ตามเนื้อหาสาระทีละน้อยเพื่อให้โอกาสของผู้รับการฝึกอบรมปฏิบัติกิจกรรมฝึกได้ถูกต้อง และได้รับการเสริมแรงในขณะรับการฝึกอบรม

โดยสรุป ชุดฝึกอบรม (Training packages) เป็นเครื่องมือที่วิทยากรหรือผู้ที่มีหน้าที่ให้การฝึกอบรมจัดสร้างขึ้น เพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอด เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ให้แก่ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม เพื่อให้สอดคล้องกับแนวโน้มของปรัชญาในการฝึกอบรมในปัจจุบันที่พยายามจัดให้ผู้เรียนหรือผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางในการเรียน โดยยึดหลักการที่ว่า การเรียนรู้ที่ดีควรให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้สองแบบคือ กลุ่มเชื่อมโยงนิยม ที่เชื่อว่าพฤติกรรมการเรียนรู้เกิดจากผลของการได้รับสิ่งเร้าแล้วตอบสนองและมีปฏิริยาต่อเนื่องกันจนเกิดบรรดวัตถุประสงค์และเกิดการเรียนรู้ขึ้นและ กลุ่มประสบการณ์นิยม ที่เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากความจำเป็นที่ต้องแก้ปัญหา ต้องปรับตัว

เพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เมื่อได้เสาะแสวงหาประสบการณ์แล้วการเรียนรู้ย่อมจะเกิดขึ้นตามมา ทฤษฎีนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติด้วยตนเอง

2.1.3 ความสำคัญของชุดฝึกอบรม

การจัดอบรมแต่ละครั้งนั้น เครื่องมือที่เป็นกลไกหลักในการดำเนินการฝึกอบรม คือ ชุดฝึกอบรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538: 41) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดฝึกอบรม มีดังนี้

1. เป็นเครื่องมือในการรับประกันประสิทธิภาพการฝึกอบรม ในเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเกณฑ์ที่กำหนด

2. สามารถจัดการฝึกอบรมที่อิงระบบมากกว่าอิงตัวบุคคล โดยทั่วไปการจัดฝึกอบรมที่จะเกิดผลสำเร็จนั้นมักจะเชิญวิทยากรที่มีชื่อเสียง เพื่อให้การฝึกอบรมนั้นน่าสนใจ วิทยากรจะใช้ความสามารถเฉพาะตัว ซึ่งจำนวนของวิทยากรประเภทนี้จะมือน้อยและนับวันจะเริ่มลดน้อยลง ดังนั้นผู้รับการฝึกอบรมจึงเป็นเพียงบุคคลกลุ่มน้อยเท่านั้นที่จะมีโอกาสที่ดีที่ได้รับการฝึกอบรมกับวิทยากรที่มีคุณภาพเช่นนั้น ดังนั้นชุดฝึกอบรมที่ผลิตขึ้นจะเป็นเสมือนเครื่องมือที่จะช่วยให้การดำเนินการฝึกอบรมสามารถดำเนินไปได้ตามปกติ โดยไม่มุ่งเน้นวิทยากรเป็นศูนย์กลาง

3. ช่วยให้การวางแผนการฝึกอบรมเป็นไปอย่างมีระบบ โดยมีการใช้เครื่องมือเพื่อให้การฝึกอบรมสามารถดำเนินไปตามเป้าหมายในรูปแบบที่ต้องการ เช่น การยึดสมาชิกผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางและการยึดวิทยากรเป็นศูนย์กลาง

4. ทำให้การฝึกอบรมไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงบุคลิกภาพทางอารมณ์ของวิทยากรว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะมีผลต่อการเรียนรู้ในการฝึกอบรม

นิพนธ์ สุขปรีดี (2547: 152-153) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับความสำคัญของชุดฝึกอบรมไว้ดังต่อไปนี้

1. ผู้ให้การฝึกอบรมลดเวลาการเตรียมการฝึกโดยเฉพาะการฝึกอบรมหลายรุ่นให้ผู้ให้การฝึกอบรมปรับปรุงชุดฝึกอบรมโดยไม่ต้องผลิตชุดใหม่

2. ระบบการฝึกอบรมมีมาตรฐานเพราะผู้ให้ชุดการฝึกอบรมต่างใช้ชุดฝึกอบรมประเภทเดียวกัน

3. มาตรฐานการวัดและประเมินผลการฝึกอบรมเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. ส่งเสริมให้เกิดเครื่องช่วยการฝึกอบรม

5. ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสเกิดประสบการณ์ตรงหรือประสบการณ์ใกล้เคียงจากชุดฝึกอบรมสื่อประสม

6. ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ในการฝึกอบรม

7. เปลี่ยนบทบาทผู้ให้การฝึกอบรมจากผู้บรรยายมาเป็นผู้แนะนำ เสนอแนะการแก้ไขปัญหาในการฝึกอบรมและจัดการฝึกอบรม

8. ประหยัดทรัพยากร เพราะสื่อต่างๆ ส่วนมากจะนำมาใช้ได้หลายครั้ง

9. ส่งเสริมให้ผู้ให้การฝึกอบรมเป็นผู้จัดการฝึกอบรมอย่างมีระบบ

การใช้ชุดฝึกอบรมมีความสำคัญต่อการฝึกอบรมมาก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดคือการนำ เครื่องฝึกบินจำลอง (SIMULATOR) มาใช้ในการฝึกนักบินของสายการบินต่างๆทั่วโลกซึ่งรวมทั้งบริษัทการบินไทยด้วย สามารถประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายในการฝึก เครื่องฝึกบินจำลองสมัยใหม่สามารถสร้างสถานการณ์ต่างๆที่ไม่สามารถฝึกในเครื่องจริงได้อย่างมากมาย เครื่องฝึกบินจำลองย่อมถือว่าเป็นชุดฝึกอบรมแบบหนึ่ง

โดยสรุป ความสำคัญของชุดฝึกอบรม คือ เป็นเครื่องมือการรับประกันประสิทธิภาพการฝึกอบรม โดยให้การดำเนินการฝึกอบรมดำเนินไปได้ตามปกติตามแผนการฝึกอบรมที่วางไว้ โดยชุดอบรมจะช่วยลดเวลาเตรียมการฝึก มีมาตรฐานการฝึกและประเมินผลเดียวกัน ผู้รับการฝึกอบรมมีโอกาสเกิดประสบการณ์ตรง ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ในการฝึกอบรม เปลี่ยนบทบาทผู้ให้การฝึกอบรมจากผู้บรรยายมาเป็นผู้แนะนำ ประหยัดทรัพยากร และ ส่งเสริมให้ผู้ให้การฝึกอบรมเป็นผู้จัดการฝึกอบรมอย่างมีระบบ

2.1.4 ประเภทของชุดฝึกอบรม

ศุขปริดี (2547: 151-152) ได้แบ่งประเภทของชุดฝึกอบรมนิพนธ์ ไว้ดังนี้

ชุดฝึกอบรมที่แบ่งตามลักษณะโครงสร้าง

การแบ่งชุดฝึกอบรมตามโครงสร้างสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

1) ชุดอุปกรณ์ชุดฝึกอบรม (Training Kit) หมายถึงการจัดระบบสื่อที่จำเป็นในระบบการฝึกอบรมให้อยู่ในที่เดียวกัน เพื่อง่ายต่อการแสวงหาและใช้สื่อ และยังสามารถแบ่งย่อยได้อีกดังนี้

ก. ชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นสื่อหลัก สามารถใช้ได้กับการฝึกอบรม แบบกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ และการอบรมมวลชน

ข. ชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อประสมเป็นหลัก หมายถึงการจัดระบบสื่อที่ใช้มากกว่าสองชนิดขึ้นไป ซึ่งใช้ในการฝึกอบรมกลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ และการฝึกอบรมมวลชน

2) ชุดฝึกอบรม (Training Package) หมายถึง การจัดระบบฝึกอบรมที่สมบูรณ์ ที่ผู้รับการฝึกอบรมสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง รวมทั้งชุดฝึกอบรมที่ผู้ให้การฝึกอบรมเป็นผู้ใช้ในการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยในชุดฝึกอบรมประเภทนี้จะประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ตลอดจนสื่อต่างๆที่จำเป็นจะต้องใช้ เช่น สาริต บรรยาย สื่อที่ใช้ในการทำกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ และสื่อที่ใช้ในการสื่อสารสั่งการต่างๆ ชุดฝึกอบรมนี้สามารถใช้ในการฝึกอบรมทุกรูปแบบดังกล่าวมาแล้ว รวมทั้งการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า และฝึกอบรมแบบทางไกล มีทั้งชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก ส่วนใหญ่เรียกว่าชุดเอกสารฝึกอบรม สำหรับชุดฝึกอบรมที่ใช้สื่อประสมเป็นหลักเรียกว่าชุดฝึกอบรม

ด้านวิธีการฝึกอบรมใช้ทฤษฎีการรับสารของ บี เอฟ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) ตามทฤษฎีบทเรียนโปรแกรม คือ การให้ผู้รับการฝึกอบรมได้เรียนรู้ทีละน้อยเป็นขั้นเป็นตอน ด้วยการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงกับประสบการณ์ตรง หรือได้มีโอกาสลงมือทำและคิดด้วยตัวเอง

3) **โมดูลฝึกอบรม (Module Training)** หมายถึง การจัดการฝึกอบรมที่จัดเป็นชุดฝึกอบรม (Training Package) หลายชุดต่อเนื่อง โมดูลฝึกอบรมแบ่งออกเป็นสองชนิดคือ

ก. โมดูลฝึกอบรมสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก มีลักษณะเป็นเอกสารฝึกอบรมบทเรียนโปรแกรมหลายเล่มต่อเนื่องกัน และเอกสารแต่ละเล่มจะมีคำแนะนำในการใช้เอกสารฝึกอบรม บทเรียนโปรแกรม รวมถึงกิจกรรมที่ให้ปฏิบัติ และการวัดผลด้วยตนเอง และวัดผลโดยผู้จัดการฝึกอบรม

ข. โมดูลฝึกอบรมสื่อประสมเป็นหลัก เป็นชุดฝึกอบรมสื่อประสมหลายชุดต่อเนื่องกัน ตามที่ผู้ออกแบบโมดูลการฝึกอบรมและผู้จัดระบบฝึกอบรมได้ออกแบบและจัดระบบไว้ ปัจจุบันโมดูลฝึกอบรมสามารถจัดสถานการณ์จำลองการฝึกอบรมโดยอาศัยคอมพิวเตอร์

ชุดฝึกอบรมสามารถแบ่งตามลักษณะการดำเนินการ

ชุดฝึกอบรมที่แบ่งตามลักษณะการใช้งาน สามารถแบ่งได้ 4 ประเภท คือ

1) ชุดฝึกอบรมแบบบรรยาย เป็นชุดอบรมที่มุ่งขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจน ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อย โดยพยายามให้สื่อการสอนทำหน้าที่แทน เนื่องจากเป็นชุดฝึกอบรมที่วิทยากรเป็นผู้ใช้บางครั้งจึงเรียกว่า ชุดฝึกอบรมสำหรับวิทยากร ชุดฝึกอบรมบรรยายนี้นิยมใช้กับการฝึกและการสอนในระดับอุดมศึกษา ที่ยังให้ความสำคัญกับการสอนแบบบรรยายอยู่ ชุดฝึกอบรมแบบนี้จะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยาย และประกอบกิจกรรมตามลำดับขั้น สื่อที่ใช้ อาจเป็นบัตรคำสไลด์ประกอบเสียง เทปบันทึกเสียง เทปบันทึกภาพ และกิจกรรมกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้อภิปรายตามปัญหา และหัวข้อตามที่วิทยากรกำหนดให้ ในการใช้ชุดฝึกอบรมประเภทนี้จะบรรจุไว้ในกล่องที่มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนสื่อการอบรม อย่างไรก็ตามหากเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพงหรือมีขนาดไม่เหมาะสม แดก หรือเสียหายได้ง่าย หรือเป็นสิ่งมีชีวิตจะไม่นำมาใส่ไว้ในชุดฝึกอบรม แต่จะระบุในคำชี้แจงเพื่อให้วิทยากรจะต้องเตรียมไว้ล่วงหน้าก่อนทำการฝึกอบรม

2) ชุดฝึกอบรมแบบกลุ่ม เป็นชุดฝึกอบรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมไปประกอบกิจกรรมกลุ่ม เช่นการสอนแบบศูนย์การเรียน การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ ปัจจุบันนี้มีได้ถือว่าวิทยากรเป็นแหล่งความรู้หลักต่อไปแล้ว ดังนั้นวิทยากรที่พูดไม่เก่งจึงไม่ต้องกังวลว่าตนเองจะเป็นวิทยากรที่ดีไม่ได้ เพราะวิทยากรจะทำหน้าที่เป็นผู้เตรียมสภาพการณ์ และเป็นผู้ประสานงานการฝึกอบรม วิทยากรไม่จำเป็นต้องเป็นผู้แสดงอีกต่อไป ผู้รับการฝึกอบรมจะฝึกอบรมจากชุดฝึกอบรมซึ่งจะมีการเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมประกอบกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องฝึกอบรมกิจกรรมที่เรียกว่าห้องฝึกอบรมแบบศูนย์ฝึกอบรม ชุดการฝึกอบรมสำหรับกิจกรรมกลุ่มบรรยายจะประกอบด้วยชุดย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์จะมีสื่อครบชุดตามจำนวนผู้รับการฝึกอบรมในศูนย์

กิจกรรมนั้นๆ สื่อที่ใช้ในศูนย์จัดไว้ในรูปของสื่อสะสมอาจใช้เพื่อรายบุคคลหรือสื่อสำหรับกลุ่ม ผู้รับการฝึกอบรมทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันได้ ผู้รับการฝึกอบรมที่ศึกษาจากชุดฝึกอบรมสำหรับกิจกรรมกลุ่มการบรรยาย กลุ่มต้องการความช่วยเหลือจากวิทยากรเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มฝึกอบรมเท่านั้น หลังจากที่เริ่มเคยชินต่อวิธีการใช้แล้ว ผู้รับการฝึกอบรมจะสามารถช่วยกันและกันได้ระหว่างประกอบกิจกรรมการฝึกอบรม หากมีปัญหาลูกผู้รับการฝึกอบรมสามารถซักถามวิทยากรได้เสมอ

ชุดฝึกอบรมแบบกลุ่มกิจกรรมมีองค์ประกอบดังนี้ (1) คู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม เป็นชี้แนะแนวทางในการใช้ชุดฝึกอบรมให้กับวิทยากรหรือครูผู้ใช้ชุดฝึกอบรม (2) แบบฝึกหัด เป็นคู่มือของนักเรียนหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่ต้องใช้ควบคู่กับการเรียนการสอนจากชุดฝึกอบรม (3) เนื้อหาสาระ การถ่ายทอดเนื้อหาสาระจะผ่านทางสื่อเช่นบัตรเนื้อหา บัตรคำเอกสารคำสอน เทปบันทึกเสียง สไลด์ (4) สื่อเพื่อใช้ในการเสนอเนื้อหาสาระ (5) การประเมินต้องประเมินพฤติกรรมต่อเนื่อง หรือประเมินจากแบบทดสอบ

3) ชุดฝึกอบรมตามเอกัตภาพหรือชุดฝึกอบรมแบบรายบุคคล เป็นชุดฝึกอบรมที่ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคลอาจในโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ชุดฝึกอบรมประเภทนี้ได้มีการจัดระบบขึ้นเพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมใช้ฝึกอบรมด้วยตนเอง โดยมีห้องฝึกอบรมพิเศษที่เรียกว่า ห้องฝึกอบรมรายบุคคลที่มีคูหาจัดเตรียมไว้ ผู้รับการฝึกอบรมจะนำชุดฝึกอบรมไปใช้ในคูหา เมื่อมีปัญหา ระหว่างการฝึกอบรม ผู้รับการฝึกอบรมจะปรึกษากันได้ วิทยากรพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันทีในฐานะผู้ประสานงานผู้รับการฝึกอบรมสามารถนำชุดฝึกอบรมประเภทนี้ไปใช้ศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีวิทยากรคอยให้ความช่วยเหลือ ชุดฝึกอบรมรายบุคคลจะสามารถฝึกฝน และส่งเสริมนิสัยของผู้รับการฝึกอบรมในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2538) ชุดฝึกอบรมรายบุคคลอาจออกมาในรูปของหน่วยการสอนย่อยหรือ “โมดูล”

4) ชุดฝึกอบรมทางไกล เป็นชุดฝึกอบรมที่ผู้สอนและผู้เรียน อยู่ต่างถิ่น และต่างเวลา กัน มุ่งสอนให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ชุดฝึกอบรมทางไกลประกอบไปด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษาเช่น ชุดการเรียนทางไกลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นอกจากนี้แล้วยังมีชุดฝึกอบรม ชุดการเรียนของผู้ปกครอง และชุดการเรียนทางไปรษณีย์

โดยสรุป ชุดฝึกอบรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ (1) แบ่งตามลักษณะโครงสร้างมี 3 ชนิด คือ ชุดอุปกรณ์ชุดฝึกอบรม ชุดฝึกอบรม และ โมดูลชุดฝึกอบรม และ (2) แบ่งตามลักษณะการดำเนินการมี 4 ชนิด คือ ชุดฝึกอบรมแบบบรรยาย ชุดฝึกอบรมแบบกลุ่ม ชุดฝึกอบรมตามเอกัตภาพ หรือชุดฝึกอบรมแบบรายบุคคล และ ชุดฝึกอบรมทางไกล

2.1.5 องค์ประกอบของชุดฝึกอบรม

นิพนธ์ ศุขปริดี (2547: 154-157) ระบุถึงองค์ประกอบของชุดฝึกอบรมว่าต้องประกอบด้วย

1) คู่มือการฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมทุกชุดจะต้องมีคู่มือสำหรับชุดฝึกอบรมนั้นๆ สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของวิทยากรผู้มีหน้าที่ฝึกอบรมนั้น คู่มือการฝึกอบรมจะช่วยให้อาจารย์ รับทราบถึงขั้นตอนต่างในการวางแผน เตรียมการ ตลอดจนดำเนินการวิธีการฝึกอบรม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการฝึกอบรม ก็จะเป็นการแนะนำให้รู้ถึงวิธีการใช้และศึกษาจากชุดฝึกอบรมนั้นๆ

2) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม เป็นองค์ประกอบที่จะเสนอหรือถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ในชุดฝึกอบรมไปสู่ผู้รับการฝึกอบรม และที่สำคัญที่สุดคือการทำที่ผู้รับการฝึกจะได้รับ การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ที่มีมาตรฐานเดียวกัน เพราะเกิดจากชุดฝึกอบรมเดียวกันนั่นเอง

3) กิจกรรมในชุดฝึกอบรม เป็นองค์ประกอบที่ได้จัดเตรียมสื่อและวิธีการของการจัดฝึกอบรมไว้ ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่วิทยากรผู้มีหน้าที่ฝึกอบรม สามารถดำเนินการได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการ

4) การประเมินในชุดฝึกอบรม การประเมินในชุดฝึกอบรม มี 2 ลักษณะคือ การประเมินผู้รับการฝึกอบรมกับการประเมินชุดฝึกอบรมเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้รับการฝึกอบรมและประเมินประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม จะต้องมีการกำหนดและจัดทำวิธีการและเครื่องมือประเมิน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่สำคัญของชุดฝึกอบรมว่าเป็นการรวบรวมสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน ให้เป็นชุดฝึกอบรมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมให้ได้ผลตามที่ต้องการ ผลที่เกิดจากกระบวนการฝึกอบรมที่ไม่สามารถมองเห็นแต่อาจจะวัดหรือสังเกตได้เมื่อให้เวลาพอสมควร องค์ประกอบที่สำคัญของชุดฝึกอบรมประกอบด้วย

- 1) คู่มือสำหรับผู้ฝึกอบรมหรือผู้รับการฝึกอบรมต้องศึกษาจากชุดฝึกอบรม
- 2) คำสั่ง หรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนจากชุดฝึกอบรม
- 3) เนื้อหาสาระ ในรูปของสื่อการสอนแบบผสม รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน

เป็นกลุ่มและรายบุคคล ซึ่งกำหนดให้ตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

4) การประเมิน เป็นการประเมินของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัดรายงานการค้นคว้า และผลของการเรียนรู้ในรูปแบบของแบบทดสอบต่างๆ ส่วนประกอบทั้งหมดจะอยู่ในกล่องหรือซอง โดยจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการใช้

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ชุดฝึกอบรมที่ใช้ในการฝึกอบรมจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1) คู่มือวิทยากร จะมีส่วนประกอบดังนี้

- ก. คำนำการใช้ชุดฝึกอบรม
- ข. คำชี้แจงของชุดฝึกอบรม
- ค. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
- ง. แบบฝึกปฏิบัติพร้อมคำเฉลย
- จ. แบบทดสอบก่อน-หลังการฝึกอบรมพร้อมคำเฉลย

2) คู่มือผู้รับการฝึกอบรม จะมีส่วนประกอบ ดังนี้

- ก. คำนำในการใช้ชุดฝึกอบรม
- ข. คำชี้แจงของชุดฝึกอบรม
- ค. เอกสารประกอบการฝึกอบรม
- ง. แบบฝึกปฏิบัติ
- จ. แบบทดสอบก่อน-หลังการฝึกอบรม

3) สื่อประกอบการฝึกอบรม อาจจัดอยู่ในรูปของสื่อประสมก็ได้ โดยคำนึงถึง

ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม

4) การประเมิน ประกอบไปด้วยการประเมินก่อนและหลังกาฝึกอบรมเพื่อให้ทราบว่าการฝึกอบรมนั้นทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

โดยสรุป องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมนั้นควรประกอบด้วย คู่มือ สื่อ กิจกรรม และการประเมิน โดยรวบรวมสิ่งต่างๆ เข้าด้วยกัน ให้เป็นชุดฝึกอบรมเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการฝึกอบรมให้ได้ผลตามที่ต้องการ

2.1.6 แนวคิดในการผลิตชุดฝึกอบรม

แนวคิดในการผลิตชุดฝึกอบรม ประกอบด้วยแนวคิดที่สำคัญ โดยอิงมาจากแนวคิดในการผลิตชุดการสอน ดังนี้

แนวคิดที่ 1 ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักการจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้รับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีหลายด้าน คือ ความสามารถทางสติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม เป็นต้น ในการจัดการฝึกอบรม โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนั้น วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการฝึกอบรมบุคคลหรือการฝึกอบรมตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรี การศึกษาด้วยตนเอง ล้วนเป็นวิธีการเปิดโอกาส ให้ผู้รับการฝึกอบรมมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ ความสนใจ โดยมีวิทยากรคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

แนวคิดที่ 2 การฝึกอบรมเกิดจากการเปลี่ยนแปลง โดยเปลี่ยนจากการยึดวิทยากรเป็นศูนย์กลางเป็นการยึดผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลางแทน โดยมีการจัดแหล่งความรู้ และประสบการณ์ที่ผู้รับ

การฝึกอบรมศึกษาด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อแบบต่างๆ การฝึกอบรมด้วยวิธีนี้ วิทยากรจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้รับการฝึกอบรมเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมดอีกสองส่วนผู้รับการฝึกอบรมจะศึกษาด้วยตนเองจากสิ่งที่วิทยากรเตรียมไว้ในชุดฝึกอบรม

แนวคิดที่ 3 การใช้โสตทัศนูปกรณ์ในรูปแบบของการจัดระบบการใช้สื่อการฝึกอบรมหลายอย่างมาช่วยในการฝึกอบรมให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้รับการฝึกอบรมแทนการให้วิทยากรเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้รับการฝึกอบรมอยู่ตลอดเวลา แนวทางใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการฝึกอบรมแบบประสมให้เป็นชุดฝึกอบรม

แนวคิดที่ 4 ปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างวิทยากรกับผู้รับการฝึกอบรม เดิมผู้รับการฝึกอบรมเป็นเพียงผู้รับความรู้จากวิทยากรเท่านั้น แทนจะไม่มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนๆ และวิทยากร ผู้รับการฝึกอบรมจึงขาดทักษะในการแสดงออก และการทำงานเป็นกลุ่มจึงได้มีการนำเอาระบบการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการฝึกอบรม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งนำมาสู่การผลิตสื่อออกมาในรูปแบบของชุดฝึกอบรม

แนวคิดที่ 5 การจัดสภาพแวดล้อมการฝึกอบรม โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ โดยจัดสภาพการออกมาเป็นการฝึกอบรมแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึงระบบการฝึกอบรมที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมแสดงกิจกรรม ดังนี้

- 1) ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2) ได้ทราบว่าการตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร
- 3) ได้รับการเสริมแรงที่ทำให้นักเรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูกอาจจะทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต
- 4) ได้เรียนรู้ที่ละขั้นตามความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนเอง

การจัดสภาพการที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ทั้ง 4 ประการ ที่กล่าวมาแล้วนี้จะต้องมีเครื่องมือช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งชุดฝึกอบรมก็ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่ง ประเภทและแนวคิดของชุดฝึกอบรมนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทาง และเป็นพื้นฐานในการผลิตชุดฝึกอบรมอื่นๆ ได้เช่นเดียวกัน (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ผู้ประสานงานแขนงวิชาเทคโนโลยีและการสื่อสารและการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สัมภาษณ์ 13 พฤษภาคม 2538: อ้างถึงใน เวทีการ์ เหลืองเจริญรัมย์: 2542)

โดยสรุปแนวคิดในการผลิตชุดฝึกอบรมประกอบด้วย 5 แนวคิด ได้แก่ (1) ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) การฝึกอบรมที่ยึดผู้รับการฝึกอบรมเป็นศูนย์กลาง (3) การใช้โสตทัศนูปกรณ์ในรูปแบบของการจัดระบบ (4) เปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน (5) การจัดสภาพแวดล้อมการฝึกอบรม โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้รับการฝึกอบรม

2.1.7 การออกแบบชุดฝึกอบรม

นิพนธ์ ศุขปรีดี (2547: 158-168) กล่าวว่า การออกแบบชุดฝึกอบรมประกอบด้วย

การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบชุดฝึกอบรม

ในการออกแบบชุดฝึกอบรมนั้น ขั้นตอนก่อนที่จะดำเนินการออกแบบประกอบด้วย

- 1) การศึกษาแนวคิดพื้นฐานสำหรับชุดฝึกอบรม เป็นการศึกษาเกี่ยวกับด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลการออกแบบชุดฝึกอบรม
- 2) การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบชุดฝึกอบรม ประกอบด้วยวัตถุประสงค์สองประเภท ประเภทแรกคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ชุดฝึกอบรมประเภทชุดสื่อฝึกอบรม ซึ่งเป็นการกำหนดแบบกว้างๆ ไม่เจาะจงชัดเจนลงไปนัก เพื่อให้ผู้ใช้ชุดสื่อฝึกอบรมได้สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงชุดสื่อฝึกอบรมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการจัดฝึกอบรมได้โดยง่าย เช่น “ชุดสื่อฝึกอบรมพัฒนาคู่มือ” ส่วนอีกประเภทหนึ่งนั่นคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ชุดฝึกอบรมประเภทโมดูลฝึกอบรม จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนในขั้นการออกแบบชุดฝึกอบรม เพราะชุดฝึกอบรมประเภทนี้จะจัดการฝึกอบรมพร้อมสื่อวัสดุอุปกรณ์ ต่างๆที่ไม่มีในสถานที่ฝึกอบรม เป็นชุดเพื่อการฝึกอบรมวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่งโดยเฉพาะ เช่น “ชุดฝึกอบรมการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนแบบบรรยาย”

การศึกษาชุดฝึกอบรมที่มีอยู่ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ ชุดอุปกรณ์ชุดฝึกอบรม ชุดฝึกอบรม และ โมดูลฝึกอบรม ที่มีอยู่ก่อนแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบชุดฝึกอบรมต่อไป

การออกแบบจำลองชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ

- 1) การกำหนดปัจจัยนำเข้าเพื่อการออกแบบชุดฝึกอบรม ครอบคลุมการวิเคราะห์ทรัพยากรที่มีอยู่ และได้มาเป็นปัจจัยนำเข้าของชุดฝึกอบรม โดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ (1) เป็นทรัพยากรที่เหมาะสมและเกื้อหนุนวัตถุประสงค์ในการออกแบบ (2) หาง่ายและมีราคาถูก (3) วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยนำเข้าในระบบฝึกอบรมและไม่ต้องขนย้ายมาจากที่อื่น (4) ไม่เป็นอันตรายต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรม เช่น เครื่องมืออันตรายต่างๆ สัตว์ร้ายที่ควบคุมยาก แต่ถ้าจำเป็นต้องใช้เครื่องมืออันตรายต่างๆเช่น วัสดุระเบิด ก็ต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่ผู้รับการฝึกอบรม (5) ต้องไม่ขัดต่อปรัชญา ความเชื่อ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น (6) ต้องเกื้อหนุนต่อการมีส่วนร่วมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม (7) เกื้อหนุนต่อกิจกรรมที่เป็นขั้นเป็นตอนทีละน้อยในการนำเสนอเนื้อหาสาระ หรือปฏิบัติกิจกรรมการฝึกอบรมของชุดฝึกอบรมที่ออกแบบ(8) ต้องเกื้อหนุนต่อความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมของชุดฝึกอบรม (9) เกื้อหนุนต่อการให้รางวัลความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรมสำเร็จตามเกณฑ์ของชุดฝึกอบรม
- 2) การกำหนดกระบวนการออกแบบชุดฝึกอบรม พิจารณาจากปัจจัยที่เกื้อหนุนวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดสื่อที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรมของผู้ให้และผู้รับการฝึกอบรมในชุดฝึกอบรม
- 3) การกำหนดการประเมินผลลัพธ์และผลย้อนกลับในชุดฝึกอบรม กำหนดทั้งด้าน

การเตรียมการฝึกอบรมการดำเนินการฝึกอบรม และหลังการฝึกอบรม เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบชุดฝึกอบรม

4) การออกแบบจำลองชุดฝึกอบรม เป็นการกำหนดทางเลือกในการออกแบบชุดฝึกอบรม และออกแบบจำลองตามรูปแบบตามที่กำหนดในการออกแบบชุดฝึกอบรม

โดยสรุป การออกแบบชุดฝึกอบรม ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาชุดฝึกอบรมที่มีอยู่และ การออกแบบจำลองชุดฝึกอบรม

2.1.8 การผลิตชุดฝึกอบรม

ขั้นตอนในการผลิตชุดฝึกอบรม มีดังนี้

1) วิเคราะห์เนื้อหา โดยการกำหนดเนื้อหา และประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการ

2) กำหนดหน่วยหรือคาบในการฝึกอบรม กำหนดหน่วยการฝึกอบรม แบ่งเป็นเนื้อหาวิชาการ ออกเป็นหน่วยการฝึกอบรม โดยประมาณเนื้อหาวิชาการที่จะให้วิทยากรสามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้รับการฝึกอบรม ได้ครบถ้วนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

3) กำหนดหัวเรื่อง วิทยากรจะต้องถามตัวเองว่าในการฝึกอบรมแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรบ้างแก่ผู้รับการฝึกอบรม แล้วกำหนดหัวเรื่องออกมาเป็นหน่วยย่อยและลำดับขั้นตอนให้เหมาะสม

4) กำหนดแนวคิด การกำหนดแนวคิดจะต้องสอดคล้องกับหน่วย และหัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหาฝึกอบรมให้สอดคล้องกัน

5) กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหัวเรื่องมักจะกำหนดในรูปวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไข พฤติกรรม และเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6) กำหนดกิจกรรม การกำหนดกิจกรรมการฝึกอบรมจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อให้วิทยากรทราบว่า ผู้รับการฝึกอบรมจะต้องประกอบกิจกรรมอะไรบ้าง จึงจะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

7) กำหนดการประเมิน ต้องประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อให้วิทยากรทราบว่าหลังจากที่ผู้รับการฝึกอบรมผ่านกิจกรรม ผู้รับการฝึกอบรมได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8) เลือกและผลิตสื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม การเลือกและผลิตสื่อเพื่อการฝึกอบรมทั้ง สื่อวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่วิทยากรใช้เป็นสื่อในการฝึกอบรม เมื่อผลิตสื่อสำหรับการใช้ในการฝึกอบรมของแต่ละหัวข้อเรื่องแล้ว ก็จะต้องเลือกเหล่านี้ไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ

9) ทดสอบประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม และปรับปรุง เพื่อเป็นการประกันว่าชุดฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการฝึกอบรม วิทยากรจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้น โดย คำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับการฝึกอบรมให้บรรลุผล ดังนั้นในการกำหนดเกณฑ์จำเป็นต้องคำนึงถึงกระบวนการและผลลัพธ์ โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการประกอบกิจกรรมของผู้รับการฝึกอบรมต่อคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังการฝึกอบรม

10) นำมาใช้จริง การใช้ชุดฝึกอบรมที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้แล้วก็สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมกับผู้รับการฝึกอบรมได้ตามประเภทของชุดฝึกอบรม โดยมีการกำหนดขั้นตอนการใช้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม

ขั้นที่ 2 นำเข้าสู่เรื่อง

ขั้นที่ 3 ประกอบกิจกรรม

ขั้นที่ 4 สรุปผลการฝึกอบรม

ขั้นที่ 5 ทำแบบทดสอบหลังจากฝึกอบรม

ขั้นตอนทั้งหมดนี้เป็นการเตรียมแผนการเกี่ยวกับการฝึกอบรม แต่ถ้าจะให้สรุปอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับขั้นตอนหลักในการผลิตชุดฝึกอบรมนั้น มีขั้นตอนอยู่ 4 ขั้น คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการเตรียมการ ขั้นดำเนินการ และขั้นการประเมิน

นิพนธ์ ศุขปริดี (2547: 169-174) ได้กล่าวถึงการผลิตชุดฝึกอบรมไว้ตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อการฝึกอบรม ในกระบวนการฝึกอบรมที่ดีจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ให้ผู้จัดการฝึกอบรมและผู้รับการฝึกอบรมสามารถที่จะทราบว่าตนเองจะฝึกอบรมเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วผู้รับการฝึกอบรมและผู้ให้การฝึกอบรมจะสามารถประเมินผลของการฝึกอบรมครั้งนี้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้ไว้หรือไม่ จึงกำหนดวัตถุประสงค์ในรูป "วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม" คือวัตถุประสงค์ที่ผู้ให้การฝึกอบรมกำหนดให้ผู้รับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงในการฝึกอบรม

2. การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการฝึกอบรม

1) ต้องบรรยายให้ทราบ ว่าผู้รับการฝึกอบรมมีความสามารถจะแสดงพฤติกรรมอะไร ต้องบรรยายด้วยถ้อยคำชัดเจน ช่วยให้เราสามารถสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดพฤติกรรมเหล่านั้น และเห็นการแสดงผลออกของผู้รับการฝึกอบรมด้วยการใช้คำแสดงอาการ เช่น เขียน บอก เล่า แยก จำแนก แก้ สร้าง เปรียบเทียบ บอกความแตกต่าง เป็นต้น และควรหลีกเลี่ยงคำต่อไปนี้คือ รู้ เข้าใจ ชาบซึ้ง นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า

2) ต้องบรรยายเงื่อนไข ของการสังเกตเชิงพฤติกรรมให้ชัดเจนว่าผู้รับการฝึกอบรมแสดงผลออกมาให้เห็นนั้น ภายใต้เงื่อนไขอันใด การขยั้นเงื่อนไขของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมจะต้องตอบ

คำถามต่อไปนี้

ก. การกระทำพฤติกรรมที่กำหนดไว้มีอะไรเป็นเครื่องช่วยในการที่จะแสดงออกเชิงพฤติกรรม

ข. การกระทำเชิงพฤติกรรมมีอะไรที่ไม่ได้กำหนดเงื่อนไข เช่น ให้ผู้รับการฝึกอบรมฉายสไลด์ได้ เราต้องเข้าใจว่าการที่ผู้รับการฝึกอบรมแสดงอาการฉายสไลด์นั้นไม่ได้กำหนดว่าเป็นเครื่องฉายสไลด์รูปแบบหรือ รุ่นใด

ค. การบรรยายเงื่อนไขในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ควรจะใช้คำต่อไปนี้ กำหนดหัวข้อให้ กำหนดเนื้อหาในห้องเรียน ในห้องมีด ไม่ต้องดูต้นแบบ เขียนสื่อด้วยมือไม่ใช่เครื่องมือ ฯลฯ

3) กำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำ ที่ผู้ให้การฝึกอบรมจะให้ผู้รับการฝึกอบรมสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ได้มากน้อยเพียงใด เช่น “สามารถควบคุมกล้องได้อย่างน้อยสองแบบ” “สามารถทำแผ่นใสด้วยวิธีสกรีนอย่างน้อย 3 แผ่น เป็นต้น

3. การจัดลำดับการนำเสนอ

1) พิจารณาวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของการฝึกอบรม เป็นการพิจารณาว่าพฤติกรรมสุดท้ายที่เราต้องการในการฝึกอบรมนั้นๆคืออะไรจากนั้นก็ตั้งเป็นธงคำตอบไว้เพื่อที่จะให้เราดำเนินการหากรรมวิธีไปให้ถึงคำตอบหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้นได้

2) วิเคราะห์พฤติกรรม เป็นการวิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปว่าพฤติกรรมที่เราต้องการที่จะให้เกิดขึ้นหลังจากจบการฝึกอบรมนั้นมีอะไรบ้างจากนั้นก็จัดลำดับขั้นตอนที่จะดำเนินการ เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรมได้มีความรู้ความสามารถตามที่เรต้องการ

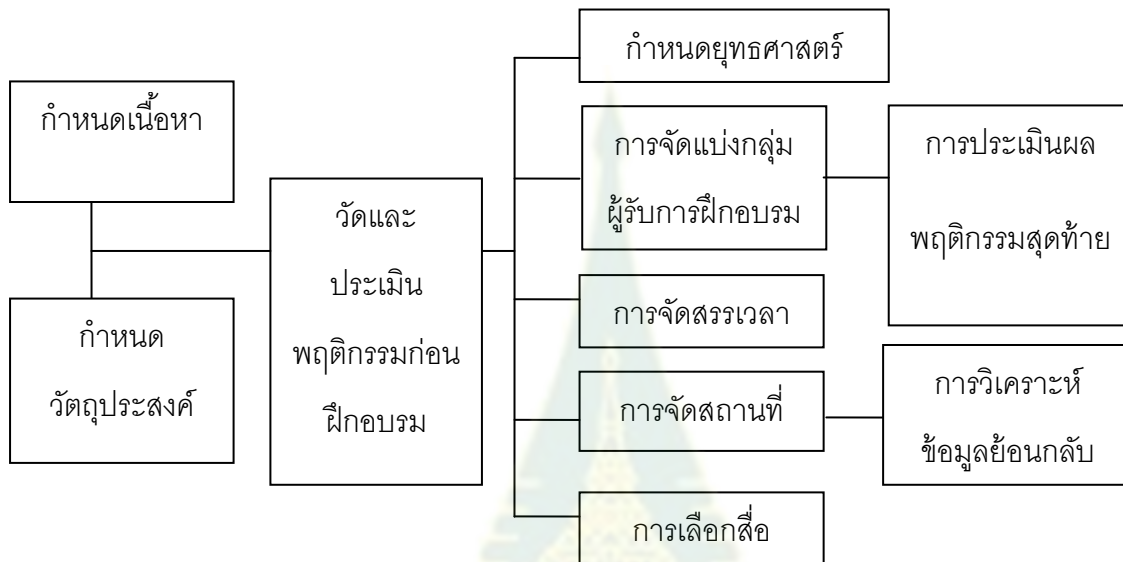
3) จัดลำดับประสบการณ์การฝึกอบรม พิจารณาว่าในการฝึกอบรมนั้น สิ่งใดควรจะได้รับดำเนินการก่อนหลัง เพื่อให้ผู้รับการฝึกอบรม มีความรู้ความสามารถเป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสม

4) กำหนดขอบข่ายเนื้อหาสาระการฝึกอบรม จากการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมอันที่จะนำไปสู่เป้าหมาย เราจะสามารถพิจารณาได้ว่า เนื้อหาสาระและประสบการณ์ใดที่เราจะบรรจุลงไปในชุดฝึกอบรม และมีลำดับก่อนหลังในการฝึกอบรมอย่างไร

5) การพิจารณาหลักสูตรการฝึกอบรม ต้องพิจารณาจัดหัวข้อการฝึกอบรมให้เหมาะสมสอดคล้องกับเวลาในการฝึกอบรม โดยการนำเนื้อหาสาระที่ต้องการบรรจุในชุดฝึกอบรมมาทำการจัดทำเป็นขั้นเป็นตอนอย่างละเอียดจากนั้นก็พิจารณาตัดทอนตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับเวลาของการฝึกอบรม เมื่อได้ตอนย่อยในการฝึกแล้วก็ดำเนินการค้นคว้าเนื้อหา จาก เอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆ เพื่อแสวงหายุทธศาสตร์ในการฝึกอบรมต่อไป

4. ขั้นตอนการผลิตชุดฝึกอบรม ระบบการฝึกอบรมสามารถเขียนได้หลายรูปแบบ สำหรับแนวทางที่ นิพนธ์ สุขปริดี (2547: 179) ได้วางไว้เป็นแนวคิดของ เกอร์ลาด และอีลาย มี 9 ขั้นตอน คือ

- (1) วัตถุประสงค์และเนื้อหาการฝึกอบรม (2) การวัดและประเมินผลก่อนการฝึกอบรม (3) ยุทธศาสตร์การฝึกอบรม (4) การจัดกลุ่มผู้รับการฝึกอบรม (5) การจัดสรรเวลาการฝึกอบรม (6) การจัดอำนวยความสะดวกและสถานที่การฝึกอบรม (7) การเลือกสื่อฝึกอบรม (8) การประเมินผลการฝึกอบรม (9) การวิเคราะห์การฝึกอบรม

ภาพที่ 2.1 แสดงแบบจำลองระบบการฝึกอบรมการผลิตชุดฝึกอบรม

ที่มา : นิพนธ์ สุขปรดี (2547: 179) ประมวลสาระชุดฝึกอบรมของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ทั้ง 9 ขั้นตอนข้างต้นที่ได้กล่าวมานั้น สามารถอธิบายได้ดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์และเนื้อหาชุดฝึกอบรม เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมว่าหลังจากที่เสร็จสิ้นการฝึกอบรมแล้วผู้รับการอบรมจะมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เนื้อหาการฝึกอบรมจะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่ต้องการ
- 2) การประเมินก่อนการรับการฝึกอบรม เป็นการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ให้การอบรมต้องกำหนดให้แน่ชัดว่าคุณสมบัติทางด้านความรู้และทักษะของบุคคลชนิดใดจึงจะร่วมการฝึกอบรมได้ เพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุตามเป้าหมาย การประเมินผู้เข้ารับการฝึกอบรมอาจกระทำโดยการสอบข้อเขียน สอบปฏิบัติการ แบบสอบถาม หรือพิจารณาจากประวัติ
- 3) การออกแบบยุทธศาสตร์ชุดฝึกอบรม เป็นการแสวงหากรรมวิธีการฝึกอบรม เพื่อให้การฝึกอบรมบรรลุเป้าหมาย ในการฝึกอบรมแต่ละครั้งอาจมียุทธศาสตร์ในการดำเนินการหลายๆรูปแบบก็ได้ เช่น การบรรยายประกอบสื่อ รายงานกลุ่ม การสัมภาษณ์บุคคลากร นอกจากนี้แล้วยัง

ครอบคลุมการจัดกลุ่มผู้รับการฝึกอบรม การจัดสรรเวลาการฝึกอบรม การเลือกและจัดสถานที่ การเลือกสื่อในการฝึกอบรม

4) การประเมินหลังการฝึกอบรม เป็นการประเมินทั้งผู้ให้และผู้รับการฝึกอบรม ตลอดจนวิธีการฝึกอบรม เพื่อพิจารณาว่าการจัดการฝึกอบรมได้ผลเพียงใด และบรรลุเป้าหมายหรือไม่

5) การวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับ เป็นการนำผลฝึกอบรมมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

5. การเลือกสื่อชุดฝึกอบรม

1) หลักการเลือกสื่อชุดฝึกอบรม เนื่องจากสื่อเป็นตัวกลางที่จะถ่ายทอด ความรู้ เนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ทักษะ และทัศนคติ ต่างๆ จากผู้ให้การฝึกอบรมไปสู่ผู้รับการฝึก การเลือกสื่อจึงจำเป็นต้องพิจารณาให้มีประสิทธิภาพ สื่อจะต้องสนองวัตถุประสงค์การฝึกอบรม สื่อจะต้องเหมาะสมกับการตอบสนองของผู้รับการฝึกอบรม สื่อจะต้องเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้รับการฝึกอบรม เลือกสื่อฝึกอบรมเท่าที่พอจะหาได้ในท้องถิ่นไม่จำเป็นต้องมีราคาสูง

2) การออกแบบสื่อการฝึกอบรม สื่อที่ดีต้องได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อความ กล่าวคือ วัตถุประสงค์การใช้สื่อแน่ชัดว่าจะให้ผู้รับการฝึกอบรม รู้ในสิ่งที่ผู้ให้การฝึกอบรมต้องการให้รู้ เนื้อหาที่นำเสนอต้องกระชับชัดเจนต่อการเข้าใจ ออกแบบถูกต้องตามหลักการทางศิลปะ และผ่านการทดสอบประสิทธิภาพแล้ว

6. การประเมินชุดฝึกอบรม เป็นการหาข้อบกพร่องของชุดฝึกอบรมเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขพัฒนาชุดฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ประกอบด้วย การประเมินวัตถุประสงค์ การประเมินเนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรม การประเมินผู้รับการฝึกอบรม การประเมินยุทธศาสตร์การฝึกอบรม การประเมินสถานที่ เวลา และสื่อการฝึกอบรม

โดยสรุป การผลิตชุดฝึกอบรมประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การจัดลำดับการนำเสนอ ขั้นตอนการผลิต การเลือกสื่อและ การประเมิน

3. การฝึกอบรมทางไกล และชุดฝึกอบรมทางไกล

ในงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงวิจัยพัฒนาโดยการผลิตชุดฝึกอบรม ชุดฝึกอบรมทางไกลที่พัฒนาขึ้นนี้ยึดตามระบบการฝึกอบรมทางไกลของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ในที่นี้จึงขอให้เสนอหัวข้อสำคัญ คือ การฝึกอบรมทางไกล และชุดฝึกอบรมทางไกล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 การฝึกอบรมทางไกล

3.1.1 ความหมายของการฝึกอบรมทางไกล

การฝึกอบรมโดยทั่วไปมีความมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาบุคลากรหรือทรัพยากรมนุษย์ให้มี ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ผลจากการฝึกอบรมทำให้เกิดความพัฒนาคัดบุคคลก็มีผลในการพัฒนา งาน พัฒนาหน่วยงาน หรือองค์กรต่อไปด้วย แต่การฝึกอบรมทางไกลเป็นวิธีการประยุกต์วิธีการสอนทางไกลมาใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ โดยให้ผู้ให้การอบรมและผู้เข้ารับการอบรมไม่จำเป็นต้องพบกัน หรือมีการพบปะกันน้อยที่สุด (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2536: 228)

3.1.2 ประเภทของการฝึกอบรมทางไกล

องค์ประกอบในการฝึกอบรมทางไกล โดยสรุปประกอบด้วย (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2536: 230-232)

- 1) วิทยากรและผู้รับการฝึกอบรมทางไกล การฝึกอบรมทางไกลใช้วิทยากรในสองลักษณะคือ วิทยากรที่ได้รับเชิญมาผลิตชุดการฝึกอบรมทางไกลและวิทยากรที่มาดำเนินการฝึกอบรม
- 2) หลักสูตรการฝึกอบรมทางไกล เป็นมวลงเนื้อหาสาระและประสบการณ์ในสาขาวิชาที่มุ่งจะให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนโดยจัดในรูปหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นและหลักสูตรฝึกอบรมระยะยาว
- 3) ระบบการฝึกอบรมทางไกลมีขั้นตอนประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรม ขั้นที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมทางไกล ขั้นที่ 3 การผลิตสื่อและชุดฝึกอบรมทางไกล ขั้นที่ 4 การดำเนินการฝึกอบรมทางไกล และขั้นที่ 5 การประเมินการฝึกอบรมทางไกล
- 4) สื่อการฝึกอบรมทางไกล อาจอยู่ในรูปชุดฝึกอบรมทางไกลที่ยัดสื่อสิ่งพิมพ์เป็นแกน ยัดวิทยุโทรทัศน์เป็นแกน หรือยัดคอมพิวเตอร์เป็นแกน และ
- 5) คุณภาพของการฝึกอบรมทางไกลขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพระบบการฝึกอบรมทางไกล คุณภาพเนื้อหาสาระที่อยู่ในหลักสูตรการฝึกอบรมทางไกล คุณภาพสื่อหรือชุดฝึกอบรมทางไกล และความสามารถวิทยากรและความใส่ใจของผู้รับการฝึกอบรม

3.1.3 ประเภทของการฝึกอบรมทางไกล

นิคม ทาแดง (2537) ได้แยกประเภทของการฝึกอบรมทางไกลไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. การฝึกอบรมทางไกลประเภทโครงสร้างสื่อหลักและสื่อเสริม เป็นการยึดสื่ออย่างหนึ่งอย่างใดเป็นสื่อหลัก แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ

1) ใช้สื่อพิมพ์เป็นสื่อหลักเป็นสื่อหลักที่บรรจุเนื้อหาเป็นส่วนใหญ่ไว้คือ สื่อพิมพ์ หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น และสื่อเสริม เช่น เทปบันทึกเสียง บทเรียนคอมพิวเตอร์ (Computer - Assisted Instruction) เป็นต้น

2) ใช้สื่อโสตทัศนเป็นสื่อหลัก ใช้ในกรณีที่มีผู้เข้ารับการอบรมอยู่กระจ่ายกัน ในกลุ่มนี้ยึดสื่อแพรวภาพและเสียงเป็นสื่อหลักเป็นชุดฝึกอบรมทางไกลเช่น สื่อวิทยุกระจายเสียง และหรือวิทยุโทรทัศน์ในการนำเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่

2. การฝึกอบรมทางไกลประเภทโครงสร้างเดี่ยว เป็นการฝึกอบรมที่ตรงกันข้ามกับประเภทแรก คือสื่อที่ใช้ทุกอย่างจะเป็นสื่อหลัก ผู้เข้ารับการฝึกอบรมจะต้องศึกษาทุกสื่อตามที่กำหนดไว้มีลักษณะที่แตกต่างกัน 4 ประเภท คือ

- 1) การฝึกอบรมทางไกลรายบุคคลมุ่งตอบสนองของการศึกษาด้วยตนเองตั้งแต่ต้นจนจบ
- 2) การฝึกอบรมทางไกลแบบกลุ่มกระจาย
- 3) การฝึกอบรมทางไกลแบบกลุ่มเครือข่าย เป็นการใช้เครือข่ายสื่อสารและโทรคมนาคมเข้ามาช่วยในการฝึกอบรมเป็นระบบเดียวกันกับการศึกษาทางไกลระบบห้องเรียนทางไกล
- 4) การฝึกอบรมทางไกลร่วมมือ เป็นการร่วมมือระหว่างองค์กร สถาบัน และสถานประกอบการต่างๆในการจัดหลักสูตร

3.1.4 รูปแบบการฝึกอบรมทางไกล

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2536: 233-234) ได้กำหนดรูปแบบการฝึกอบรมทางไกลไว้ 3 รูปแบบ คือ

1) การฝึกอบรมทางไกลที่ใช้วิธีการฝึกอบรมด้วยตนเองทั้งหลักสูตร หมายถึง ระบบการฝึกอบรมที่วางแผนและเตรียมชุดฝึกอบรมทางไกลเพื่อให้ผู้รับการอบรมเรียนจากชุดฝึกอบรมด้วยตนเองตลอดหลักสูตร โดยไม่จำเป็นต้องมารับการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า การฝึกอบรมแบบนี้ใช้ใน 3 กรณี ได้แก่ การฝึกอบรมเนื้อหาด้านพุทธิพิสัยไม่จำเป็นต้องมารับการฝึกฝน ณ สถานฝึกอบรม การฝึกอบรมที่มุ่งเนื้อหาด้านพุทธิพิสัยและมีการฝึกปฏิบัติ โดยการฝึกฝนด้วยตนเองจากคู่มือ (Manual) หรือแนวการศึกษา (Study Guide) และชุดการทดลองที่บ้าน (Home Experimental Kit) หรือชุดฝึกปฏิบัติ (Practical Work) ที่จัดเตรียมไว้ให้ และการฝึกอบรมที่มีเนื้อหาไม่สลับซับซ้อน เช่น การใช้เครื่องมืออุปกรณ์บางอย่าง โดยใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ เทปบันทึกเสียง เป็นต้น

2) การฝึกอบรมทางไกลที่ผสมผสานการศึกษาด้วยตนเองกับการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า เป็นการฝึกอบรมทางไกลที่วางแผนให้ผู้รับการฝึกอบรมเรียนด้วยตนเองส่วนหนึ่งและมาเข้าฝึกอบรมที่สถาบันการฝึกอบรมเพื่อการฝึกปฏิบัติหรือการปลุกฝังด้านจิตพิสัย ส่วนที่ให้

ผู้ฝึกอบรมสามารถเรียนเองมักจะเป็นความรู้ด้านพุทธิพิสัยหรือพุทธิพิสัยอบรมการฝึกปฏิบัติอย่างง่าย ๆ ส่วนการฝึกฝนทักษะความชำนาญก็ได้อาฝึกแบบเผชิญหน้าในห้องฝึกอบรมที่ได้มีการนัดหมายกันไว้

3) การฝึกอบรมทางไกลที่เป็นส่วนของหลักสูตรการศึกษาทั่วไป เป็นการที่องค์กรหรือหน่วยงานประสงค์ให้บุคลากรได้พัฒนาด้วยการลงทะเบียนเรียนวิชาหรือกลุ่มวิชาที่เปิดสอนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาปกติ โดยมุ่งรับประกาศนียบัตรหรือปริญญาโดยถือเป็นเงื่อนไขการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งเข้าสู่ตำแหน่งหัวหน้างานหรือตำแหน่งบริหาร

3.1.5 ขั้นตอนการฝึกอบรมทางไกล

นิคม ทาแดง (2537: 108-103) ได้แบ่งขั้นตอนการฝึกอบรมทางไกล ออกเป็น 6 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ระบบการฝึกอบรมทางไกล

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยการฝึกอบรมทางไกล

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาการฝึกอบรมทางไกล

ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการฝึกอบรมทางไกล

ขั้นตอนที่ 5 การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ของการฝึกอบรมทางไกล

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผล

สรุป การฝึกอบรมทางไกลจะต้องมีกระบวนการที่ดำเนินการอย่างมีระบบประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆที่มีความสัมพันธ์กัน โดยดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง ตั้งแต่การวิเคราะห์ การวิจัย การพัฒนาเครื่องมือ การดำเนินการฝึกอบรม การถ่ายทอดเนื้อหาสาระและการประเมินผล

3.1.6 สื่อการฝึกอบรมทางไกล

สื่อการฝึกอบรมทางไกลที่ใช้เป็นแบบสื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (C.A.I.) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่าง 3 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ สื่อสิ่งพิมพ์ที่เป็นเอกสารประกอบการฝึกอบรม และสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (C.A.I.) ที่เป็นแบบฝึกปฏิบัติในรูปของสื่อซีดีรอม

1) สื่อสิ่งพิมพ์

วิศนี ศิลตระกูล (2545:27) ให้ความหมายว่า สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ แบบเรียน แผ่นพับ ชุดวิชา หนังสือเรียน คู่มือครู เอกสารเผยแพร่งานการศึกษานอกโรงเรียนต่างๆ

กิตานันท์ มลิทอง (อ้างถึงใน สมถวิล วิจิตรวรรณนา 2545:257) ให้ความหมายว่า สิ่งพิมพ์ หมายถึง ข้อความ ข้อเขียนหรือภาพที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ข้อมูล สารคดี บันทึกลง ฯลฯ ซึ่งถ่ายทอดด้วยการพิมพ์ลงบนกระดาษ ฟิล์ม หรือวัสดุพื้นเรียบอื่นๆ เพื่อสามารถเผยแพร่ไปยังผู้อ่านจำนวนมากให้ได้รับความรู้และความบันเทิง

2) สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (C.A.I.) (Computer Assisted Instruction) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและรูปแบบของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังนี้

ไพโรจน์ ศชชา (2540 :2) กล่าวว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอน หมายถึง การนำเสนอเนื้อหา กิจกรรม การเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งนักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาและฝึกทักษะจากคอมพิวเตอร์

ช่วงโชติ พันธุเวช (2534 : 16) กล่าวว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอนเป็นการนำเอาคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้ และช่วยในการเรียนการสอนศาสตร์ต่างๆ โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้ศึกษาเรียนรู้จากบทเรียนในศาสตร์ต่างๆนั้น

นนุช วรรณระวะ (2534 :69-71) กล่าวว่า คอมพิวเตอร์ช่วยสอน คือ การนำเอาคอมพิวเตอร์มาช่วยเป็นสื่อในการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ในรูปแบบต่างๆกัน

ทวี นาคบุตร (2545 : 201-202) ได้จำแนกรูปแบบของการใช้สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไว้มีดังนี้

1) ผู้เรียนใช้ด้วยตนเองตามเวลาที่ผู้เรียนเลือกใช้สะดวก และมีความพอใจ โดยผู้เรียนปฏิบัติใช้เครื่องที่เชื่อมต่อกับระบบไว้แล้ว

2) การใช้ร่วมกับสื่ออื่นๆ เช่น ผู้สอนจัดเตรียมเครื่องมือไว้บรรยายประกอบกับการใช้สื่อต่างๆในกรณีนี้ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนใช้สื่อคอมพิวเตอร์เป็นระยะๆในชั้นสอน

นอกจากนี้ รูปแบบของสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ยังสามารถถูกจำแนกได้อีกตามลักษณะการใช้งาน (คณะกรรมการพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 2540 :19-20) คือ

1) รูปแบบการทบทวนบทเรียนและฝึกฝนทักษะที่ได้เรียนมาแล้ว (Drill and Practice)

2) รูปแบบการเรียนการสอนตัวต่อตัวหรือการเรียนการสอนบทเรียนใหม่ (Tutorial)

3) รูปแบบเกมการศึกษา (Game) สื่อการสอนคอมพิวเตอร์หรือ คอมพิวเตอร์ช่วยสอนจะนำเสนอบทเรียนต่อผู้เรียนในรูปแบบของเกมแบบต่างๆมีความเคลื่อนไหว

4) รูปแบบเหมือนจริงหรือจำลอง (Simulation or Modeling) ซึ่งนำเสนอบทเรียนในรูปแบบของการศึกษารายกรณี (case study)

ดังนั้น สื่อสิ่งพิมพ์ คือ ตัวกลางที่นำเสนอความรู้สาระจากผู้ถ่ายทอดไปยังผู้รับ โดยที่ผู้อ่านหรือผู้รับสามารถนำกลับมาอ่านหรือศึกษาได้อีกโดยไม่จำกัดด้วยเวลา มีรูปแบบต่างๆกัน เช่น แบบเรียน ตำรา หนังสือ วารสาร แผ่นพับ แผ่นปลิว บัตรคำ แถบประโยค แผนภูมิ รูปภาพ การ์ตูน คู่มือครู คู่มือกิจกรรม ฯลฯ ส่วนสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกฝนทักษะผ่านคอมพิวเตอร์โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนได้ตามความสะดวกของตนในเรื่องสถานที่และเวลา

3.2 ชุดฝึกอบรมทางไกล

3.2.1 ความหมายของชุดฝึกอบรมทางไกล

ชุดฝึกอบรมทางไกล (Distance Teaching Package) เป็นเครื่องมือที่ให้ผู้เรียนใช้ศึกษาด้วยตนเองได้ตามความสะดวก ความสามารถและความสนใจ ประกอบด้วยสื่อประสมเป็นองค์ประกอบหลักที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ มีแบบฝึกหัดหรือแบบฝึกปฏิบัติ คู่มือการใช้ และเครื่องมือประเมินความรู้ด้วยตนเองก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียนที่ตรวจสอบได้ ชุดฝึกอบรมทางไกล

นอกจากคำนิยามข้างต้นแล้ว ยังมีผู้ให้คำนิยามชุดฝึกอบรมทางไกลไว้มากมายดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2538) ให้ความหมายว่า ชุดฝึกอบรมทางไกล คือชุดสำเร็จที่ใช้เป็นแนวทางและเครื่องมือในการดำเนินการฝึกอบรมทางไกลอย่างมีระเบียบระบบ ทั้งในส่วนของวิทยาการที่ให้การฝึกอบรม และสมาชิกที่เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีการกำหนดขั้นตอนของการฝึกอบรม กำหนดสื่อ กำหนดกิจกรรม กำหนดเนื้อหา ประสบการณ์ และเครื่องมือประเมินผลการฝึกอบรมไว้อย่างครบถ้วน

สมคิด พรหมจ้อย และคณะ (2552: 4) กล่าวว่า ชุดฝึกอบรมด้วยวิธีการศึกษาทางไกล หมายถึง ชุดของบทเรียนแบบโปรแกรมที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ สำหรับให้กลุ่มเป้าหมายที่มีจำนวนมากได้ศึกษาด้วยตนเองตามเนื้อหาที่กำหนดไปที่ละขั้น โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและสถานที่

จินตนา ไบกาชฎี (2536: 70-78) กล่าวถึง องค์ประกอบของการผลิตสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ว่า ประกอบด้วย 1) บทนำ ซึ่งประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจง และสารบัญ 2) เนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย ความคิดรวบยอด จุดประสงค์ทั่วไป แบบทดสอบประเมินผลก่อนและหลังเรียน และ 3) บทสรุป

ศศิภาญจน์ ทวีสุวรรณ (2545: 4-6) ชุดฝึกอบรมทางไกลเป็นชุดฝึกอบรมประเภทหนึ่ง ที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้และ ประสบการณ์ไปยังผู้เรียนโดยผ่านสื่อประเภทต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และ มัลติมีเดีย ซึ่งเชื่อมต่อสภาพสังคมในปัจจุบัน

สรุป ชุดฝึกอบรมทางไกลคือ การประยุกต์ระบบการศึกษาทางไกล และการฝึกอบรมทั่วไปมาใช้เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ทักษะ และความคิด ในรูปแบบสื่อเพื่อใช้ในการฝึกอบรมด้วยตนเอง ให้ผู้ที่ต้องการใช้ชุดฝึกอบรมที่อาศัยอยู่ตามสถานที่ต่างๆ ได้เรียนรู้ด้วยตนเองแบบอิสระภายใต้สภาพแวดล้อมและ สิ่งอำนวยความสะดวกที่จัดเตรียมไว้ในชุดฝึกอบรมทางไกล (Distance Teaching Package)

3.2.2 องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางไกล

องค์ประกอบของชุดฝึกอบรมทางไกล ประกอบด้วย

- 1) องค์ประกอบเชิงรูปธรรม ได้แก่ แผนชุดฝึกอบรม เนื้อหาสาระ สื่อที่ใช้ถ่ายทอดเนื้อหา สาระ เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือประเมิน แบบฝึกปฏิบัติและคู่มือการใช้ชุดฝึกอบรม
- 2) องค์ประกอบเชิงนามธรรม ได้แก่ ความต้องการ จุดมุ่งหมาย แรงจูงใจ กิจกรรม การฝึกอบรม ตัวจัดแนวความคิดการจัดการด้านการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมทางจิตภาพ และสังคม การเสริมแรง และวินัยในตนเอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2536: 77-113) ได้กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของชุดฝึกอบรมทางไกลไว้ 5 ประการ คือ

- 1) วิทยากรและผู้รับการฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ การฝึกอบรมทางไกลใช้วิทยากรสองลักษณะ คือ วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ และมีประสบการณ์ในสาขาวิชาที่จัดฝึกอบรมทำการจัดหลักสูตร ฝึกอบรม ส่วนวิทยากรผู้ดำเนินการฝึกอบรม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำเนินการฝึกอบรมแบบเผชิญหน้า เช่น การฝึกปฏิบัติการอภิปราย หรือสัมมนาเสริม
- 2) เนื้อหาในชุดฝึกอบรมทางไกล เป็นการประมวลเนื้อหาสาระประสบการณ์มาให้ผู้รับการฝึกอบรมเกิดการเรียนรู้ โดยจัดในรูปหลักสูตรระยะสั้นหรือระยะยาว โดยมีการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาชุดฝึกอบรม และสื่อ
- 3) สื่อที่ใช้ประกอบในชุดฝึกอบรมทางไกล ควรเป็นสื่อที่มีคุณภาพสูง โดยจัดเป็นชุดฝึกอบรม มีสื่อพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์หรือสื่อคอมพิวเตอร์เป็นแกนหลัก ทั้งนี้ต้องแล้วแต่ความพร้อมในด้านโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละสถาบันและตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 4) คุณภาพของชุดฝึกอบรมทางไกล ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพเนื้อหาสาระ คุณภาพของสื่อหรือชุดฝึกอบรม

3.2.3 การทดสอบประสิทธิภาพชุดอบรมทางไกล

เมื่อให้พัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลแล้วจะต้องนำไปตรวจสอบคุณภาพว่ามีคุณภาพหรือไม่ ในการวิจัยครั้งนี้กระบวนการตรวจสอบคุณภาพใช้วิธีการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมโดยยึดหลักการของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ดังมีรายละเอียดดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และวาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2540 : 210 - 213)

วิธีการทดสอบประสิทธิภาพ ทำได้ 2 ระดับ คือ

- 1) ทดลองใช้เบื้องต้นเป็นการทดสอบประสิทธิภาพก่อนการทดลองใช้จริงโดยทดสอบประสิทธิภาพที่ผู้ทดลองสามารถนำผลการทดลองใช้เบื้องต้นไปปรับปรุงชุดฝึกอบรมทางไกลก่อนนำไปทดลองใช้จริง การทดลองใช้เบื้องต้นมีขั้นตอน 3 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 ทดลองแบบเดี่ยว เป็นการทดลองใช้ชุดฝึกอบรมทางไกลกับผู้รับการฝึกอบรม 1 คน โดยเริ่มทดลองกับผู้รับการฝึกอบรมระดับเก่ง ปานกลาง และอ่อน

โดยผู้ผลิตต้องคอยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด แล้วนำผลไปปรับปรุงให้ถึงเกณฑ์ ขั้นที่ 2 การทดลองแบบกลุ่มเป็นการทดสอบชุดฝึกอบรมทางไกลที่ปรับปรุงแล้วกับผู้รับการฝึกอบรมอย่างน้อย 6-10 คน โดยสังเกตพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด แล้วปรับปรุงให้ถึงเกณฑ์ และขั้นที่ 3 การทดลองแบบสนามเป็นการทดสอบชุดฝึกอบรมทางไกลที่ปรับปรุงจากแบบกลุ่มแล้วไปทดสอบกับผู้รับการฝึกอบรม ประมาณ 40-100 คน เพื่อนำผลมาปรับปรุงขั้นสุดท้ายก่อนส่งผลิตจำนวนมาก เพื่อจะได้นำไปทดลองใช้จริงในชั้น “Trial Runs” หรือ “Pilot Testing”

2) การทดลองใช้จริงเป็นการทดสอบประสิทธิภาพ ขั้นที่ 2 โดยการนำชุดฝึกอบรมทางไกลที่ผลิตขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงเป็นเวลา 1 ภาคการศึกษาขึ้นไป แล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อการปรับปรุงก่อนที่จะผลิตชุดฝึกอบรมทางไกลจำนวนมาก

3.2.4 การกำหนดเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพ มี 3 ประเภท คือ

1) เกณฑ์ความก้าวหน้าในการเรียนได้จากผลต่างระหว่างคะแนน การทดสอบหลังเรียน และการทดสอบก่อนเรียนโดยหาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ พัฒนาการของผู้รับการฝึกอบรมเพิ่มโดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 25 หรือเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 หรือ .05 แล้วแต่ความยากง่ายของเนื้อหา

2) เกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ของพฤติกรรมต่อเนื้อหรือกระบวนการ (Evaluation of Process – E1) คือพิจารณาจากผลของการประกอบกิจกรรมระหว่างเรียนจากประมวลสาระ โดยการนำผลของการตอบมาให้คะแนนเปรียบเทียบกับประเมินผลลัพธ์ (Evaluation of Products – E2) คือ พิจารณาจากผลการทดสอบหลังเรียน เกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ $E1/E2 = 80/80$ หรือ $75/75$ สำหรับเนื้อหาที่เป็นจิตพิสัยหรือทักษะพิสัย การยอมรับประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลไม่ควรต่ำหรือสูงกว่า $\pm 2.5\%$ การยอมรับประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลกำหนดไว้ 3 ระดับ คือ ระดับที่สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการฝึกอบรมทางไกลสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5% ขึ้นไปต้องปรับปรุงกระบวนการและแบบทดสอบแล้วทดลองใหม่ หากค่ายังสูงกว่า 2.5% ต้องปรับเกณฑ์ให้สูงขึ้น ระดับที่เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน $\pm 2.5\%$ และระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรมทางไกลต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าต่ำกว่า 2.5%

3) เกณฑ์ด้านคุณภาพ ทำได้จากความพอใจของวิทยากรหรือผู้รับการอบรมที่ได้จากการเรียนด้วยชุดฝึกอบรมทางไกล ได้แก่ พัฒนาการในทางที่ดีของคุณลักษณะผู้รับการฝึกอบรม เช่น การหาความรู้ด้วยตนเอง การควบคุมตนเอง การควบคุมมาตรฐานทางวิชาการ ผู้รับการอบรมที่เรียนด้วยชุดฝึกอบรมทางไกลในด้านความถูกต้องและการปรุงแต่งเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับผู้รับการฝึกอบรม ความมั่นใจของผู้รับการอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรมทางไกล และคุณภาพด้านเทคนิค เกณฑ์ควรตั้งไว้ควรอยู่ในรูปดีมาก (4.50-5.00) ดี (3.50-4.49) หรือเกณฑ์ในรูปแบบอื่นที่สามารถตรวจสอบคุณภาพได้

4. หนังสือพิมพ์ออนไลน์ภาษาอังกฤษ

4.1 ความหมายของหนังสือพิมพ์ออนไลน์

มีผู้ให้คำจำกัดความหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไว้ดังต่อไปนี้

สาวตรี คทวณิช (ม.ป.ป.) กล่าวว่าหนังสือพิมพ์ออนไลน์เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่เปิดให้ใช้งานได้โดยไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ เกิดความรวดเร็วในการเข้าถึง และสามารถเกิดปฏิสัมพันธ์กับผู้ผลิต อย่างเช่น หากผู้ใช้ชดช้องในเรื่องของการใช้งาน การเข้าถึงข้อมูลในส่วนใด ผู้ใช้สามารถร้องเรียนได้ โดยเข้าไปที่ Contact us ซึ่งวิธีการนี้จะพบว่า เป็นการดู feedback จากผู้ใช้งานโดยที่ไม่จำเป็นต้องดูที่ยอดขายเพียงอย่างเดียวเหมือนเช่นในสมัยก่อนอีกต่อไป แต่อำนาจเองก็อยู่กับผู้ผลิตสื่อเช่นเดิม ไม่ว่าจะการสื่อสารเทคโนโลยีจะก้าวไกลเพียงใดก็ตาม ผู้ที่กุมข้อมูลข่าวสารมากที่สุดก็คือ สื่อ หากสื่อมองเช่นใด สื่อสารออกไปเป็นหัวข้อข่าวทิศทางไหน ผู้คนที่เข้าถึงสื่อหนังสือพิมพ์ออนไลน์ก็จะเชื่อเช่นนั้น แต่เนื่องด้วยการสื่อสารในปัจจุบันเป็นแบบดิจิทัล ทำให้ผู้คนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้พร้อมๆกัน ทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ใช้ด้วยกันเอง อาจจะเป็นการพูดคุยในบอร์ดของเว็บหนังสือพิมพ์ออนไลน์ หรือ จะเป็นการสื่อสารกันในเว็บทั่วไปที่นำข่าวของหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้นไปลง และเมื่อยิ่งเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ก็ยิ่งขยายความเชื่อการรับรู้ที่เป็นทิศทางเดียวกันไปในพื้นที่ที่กว้างขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเป็นตัวนำพาเกิดเว็บบอร์ด กระทั่ง เกิดหัวข้อการพูดคุยในวงกว้างมากขึ้น ทาให้ประชาชนหรือ ผู้รับสารมีโอกาสมากขึ้นในการการเข้าถึงข้อมูลไม่เฉพาะเว็บของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เช่น เว็บkapook.com, sanook.com,mthai.com เป็นต้น

ธวัชชัย ศรีพูล (2552) ได้กล่าวถึงหนังสือพิมพ์ออนไลน์ว่าเป็น “สื่อออนไลน์” หรือการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถส่งผ่านข้อมูลข่าวสารทางโครงข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นสื่อที่ต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการนำเสนอหรือส่งผ่านสารไปยังผู้รับโดยต้องมีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสื่อสารมีศักยภาพในการส่งผ่าน ปรับเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ให้อยู่ในสภาพที่ไปถึงผู้รับสารได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว จึงเป็นสื่อที่เอื้อประโยชน์ต่อการขยายขอบเขตการสื่อสารความรู้ เข้าถึงแหล่งข้อมูล และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ส่งและผู้รับสารได้ตลอดเวลา แต่สื่ออิเล็กทรอนิกส์ก็มีข้อจำกัดในส่วนที่ต้องอาศัยอุปกรณ์และเครื่องคอมพิวเตอร์ในการรับสาร ภาวะทางเศรษฐกิจของผู้บริโภค และความพร้อมของสาธารณูปโภคจึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสื่อสารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต จนกล่าวกันว่าด้วยพลังของเทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้พัฒนาการการสื่อสารด้วยสื่อต่างๆ เปลี่ยนแปลงไปมาก จนถึงจุดที่สื่อทุกสื่อสามารถหลอมรวมเป็นสื่อทรงอานุภาพในการเสนอเนื้อหาภายในสื่อชนิดเดียวกัน (Media Convergence) สื่ออิเล็กทรอนิกส์กำลังเข้ามา มีบทบาทต่อรูปแบบการสื่อสารทุกระดับรวมทั้งงานสื่อสารมวลชนมากขึ้นทุกที

ดังนั้นหนังสือพิมพ์ออนไลน์จึงเป็นการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถส่งข่าวสารให้กับผู้อ่านด้วยความรวดเร็ว ไม่เสียค่าใช้จ่าย และยังสามารถก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ส่งและผู้รับสารได้ด้วย

4.2 ประโยชน์จากการอ่านโดยการใช้หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ในการอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้นมีประโยชน์อย่างมากในหลายๆได้ มีผู้กล่าวถึงข้อดีของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ไว้ดังนี้

Brendan Koerner, (2008) ปัจจุบันนั้น การอ่านหนังสือพิมพ์เป็นเรื่องที่ทำได้โดยง่าย ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนของโลก เพราะผู้อ่านสามารถเข้าไปหาข่าวที่ต้องการในอินเทอร์เน็ตในทันที การเกิดหนังสือพิมพ์ออนไลน์ขึ้นนี้ มิใช่แต่เพียงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกยุคปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังเกิดจากการรณรงค์การตัดไม้ทำลายป่าในการนำมาผลิตกระดาษเพื่อทำหนังสือพิมพ์ด้วย จากสถิติพบว่า การทำหนังสือพิมพ์ 280,000 หน้า ต้องสูญเสียต้นไม้ต้นใหญ่ถึง 12 ต้นในคราวเดียวกัน ดังนั้น เมื่อต้องผลิตหนังสือพิมพ์ทุกวันโดยไม่มีกำหนดสิ้นสุด ผู้อ่านคิดว่าเราจะต้องสูญเสียต้นไม้ไปอีกเท่าใด และต้องใช้เวลานานเพียงใดถึงจะสามารถปลูกต้นไม้ทดแทนได้

ธวัชชัย ศรีพูล (2552) ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตได้เอื้อให้การสื่อสารผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้นทุกระดับ ตั้งแต่การสื่อสารระหว่างบุคคลจนถึงการสื่อสารมวลชนในหลายรูปแบบ หลายมิติ หลากเป้าหมาย หนังสือพิมพ์หลายฉบับได้พัฒนาเว็บไซต์ (Website) หนังสือพิมพ์บนอินเทอร์เน็ตเพื่อจับกลุ่มผู้อ่านยุคใหม่ขณะที่ยังคงรักษากลุ่มผู้อ่านเดิมไว้ให้ได้ สื่อออนไลน์จึงจัดเป็นช่องทางการสื่อสารที่ตอบสนองความต้องการเนื้อหาข่าวสารและสนองตอบศักยภาพการรับสารของผู้รับได้อย่างน่าพิศวง และเป็นสามารถโต้ตอบกับผู้รับสารได้ทันที (Interactive Media) แตกต่างจากสื่อประเภทอื่นๆ จากข้อค้นพบดังกล่าวจึงไม่น่าประหลาดใจที่ในปัจจุบันมีผู้คนนิยมอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์มากขึ้นและลดการอ่านหนังสือพิมพ์ที่เป็นกระดาษ

จิราจารย์ ชัยมุสิก (2550) กล่าวว่า จากผลการวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า อนาคตคนรุ่นใหม่จะอ่านหนังสือพิมพ์น้อยลงจาก 81 เปอร์เซ็นต์เหลือเพียง 37 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น ในวัยผู้ใหญ่ก็มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้น นักวางแผนโฆษณาตามสื่อต่างๆ จึงหันมาให้ความสนใจสื่ออินเทอร์เน็ตมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นวิทยุหรือโทรทัศน์ดิจิตอล ก็มักจะวางแผนการตลาดโดยมุ่งไปที่สื่อออนไลน์มากกว่าเดิม ในประเทศไทยเอง หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ก็หันมาทำธุรกิจหนังสือพิมพ์ออนไลน์ขึ้น โดยจัดตั้งแผนก Post Digital ขึ้น เพื่อให้บริการเนื้อหาผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เช่น SMSข่าวของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ยังมีนโยบายจัดทำหนังสือพิมพ์ทั้งฉบับให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-edition โดยร่วมมือกับค่าย Newspaper Direct จากประเทศแคนาดา รูปแบบคอลัมน์ในฉบับ

อิเล็กทรอนิกส์จะเหมือนกับหนังสือพิมพ์ทุกประการ แต่สามารถแปลเป็นภาษาต่างประเทศอื่นๆ ได้อีก 10 ภาษา อาทิ จีน ญี่ปุ่น เกาหลี เยอรมนี สเปน รวมถึงเลือกฟังเสียงอ่านในข่าวต่างๆ ได้ด้วย

วัชรพงษ์ บุญพระ (2553) กล่าวว่าเนื่องจากว่าโลกของเรามีวิวัฒนาการขึ้นมากและปัจจุบัน อินเทอร์เน็ตเป็นเรื่องที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตมากขึ้น เช่นการติดตามข้อมูลข่าวสารบ้านเมือง ดูหนัง-ฟังเพลง คุยกับเพื่อน โทรศัพท์คุยกับครอบครัว การซื้อของออนไลน์ และการทำธุรกรรมผ่านอินเทอร์เน็ตฯลฯ สิ่งเหล่านี้ ใช้อินเทอร์เน็ตความไวแสง เพียงแค่นั่งหน้าคอมพิวเตอร์ ข่าวสารก็ปรากฏอยู่ตรงหน้า ไม่ต้องขยับตัวไปไหน ข้อดีของข่าวออนไลน์นั้น คือ อัปเดตข่าวสารรวดเร็วทันใจ ทุกเหตุการณ์ ประหยัดเงิน ไม่เปลืองทรัพยากรธรรมชาติ มือไม่ติดหมึกเวลาอ่าน สะดวกสบาย และสามารถเข้าถึงหัวข้อของคนที่อ่านได้โดยตรง

จากข้อมูลที่ได้นั้นทำให้สามารถสรุปข้อดีของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้เป็นข้อดังต่อไปนี้

1. ผู้อ่านสามารถเลือกที่จะอ่านหนังสือพิมพ์ที่ไหน เมื่อไหร่ ก็ได้ และสามารถค้นหาข่าวในอดีตได้อีกด้วย โดยไม่ต้องเก็บเป็นกระดาษ และไม่มี Deadline มีแต่เรื่องที่เกิดขึ้นแล้วพัฒนาต่อเนื่องไปเรื่อยๆ
2. ทันโลกทันเหตุการณ์ ทั้งภายในและต่างประเทศทั่วโลก และสามารถติดตามข่าวสารได้อย่างรวดเร็วทันใจ
3. เมื่อไม่เข้าใจสามารถค้นหาความหมายของศัพท์ได้ทันทีจากเว็บไซต์ เช่น <http://thais-learn-english.blogspot.com/> แต่ทั้งนี้ผู้อ่านควรอ่านข่าวแต่ละข่าวให้จบก่อนและใช้เทคนิคการเดาคำศัพท์จากข่าว ซึ่งจะกล่าวต่อไปในตอนที่ 12.3
4. ประหยัด บางคนต้องอ่านหนังสือพิมพ์หลายฉบับเพื่อเปรียบเทียบข้อมูล การอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์นอกจากจะประหยัดเวลาแล้วยังประหยัดเงินอีกด้วย
5. ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ กระดาษทำมาจากเยื่อต้นไม้ ถือว่าเป็นการช่วยโลกอีกวิธีหนึ่ง
6. มือของผู้อ่านไม่เลอะเทอะน้ำหมึกสีดำจากหนังสือพิมพ์
7. ง่ายและสะดวกสบายเพียงแค่อคลิกเท่านั้น
8. สามารถเข้าถึงหัวข้อที่ต้องการอ่านได้ง่าย ปัจจุบันมีระบบที่ทำการบันทึกว่าคอมลัมภ์ไหนเป็นคอมลัมภ์ประจำ เมื่อเราเปิดเข้าไปอ่าน ระบบจะอัปเดต (update) ขึ้นมาให้โดยอัตโนมัติ ที่สำคัญสามารถบันทึกเอาไว้เพื่อกลับมาอ่านภายหลังได้อีกด้วย
9. สามารถพูดคุยวิพากษ์ วิจัยจนถึงข่าวนั้นในวงกว้างทำให้ข่าวสารสามารถเข้าถึงคนทุกกลุ่มในทุกสถานที่

จากข้อดีที่ได้กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสังเกตเห็นความสะดวกในการนำหนังสือพิมพ์ออนไลน์มาศึกษาการอ่านภาษาอังกฤษ เนื่องจากทันสมัย รวดเร็วและสะดวกต่อผู้สอนและผู้เรียนโดยผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ **เว็บไซต์สำหรับหนังสือพิมพ์ออนไลน์** ได้ดังนี้

เว็บไซต์ที่ผู้สอนและผู้เรียน สามารถอ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์เพื่อฝึกอ่านข่าวมีทั้งจากที่เป็นปฐมภูมิ และที่เป็นทุติยภูมิ ซึ่งรวมข่าวจากทุกสำนักพิมพ์

เว็บไซต์ที่เป็นปฐมภูมิ เช่น

1. หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ เดลี่ เอ็กซ์เพรส หนังสือพิมพ์รายวัน เดลี่เอ็กซ์เพรส ทางเลือกใหม่คนอยากอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ <http://www.dailyxpress.net>

2. หนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ภาษาอังกฤษ Student Weekly ในเครือของ Bangkok Post ครอบคลุมเนื้อหาสำหรับเด็ก ข่าวการศึกษา <http://www.student-weekly.com>

3. หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ <http://www.bangkokpost.com>

4. หนังสือพิมพ์ พัทยาอินโฟ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นและเป็น ภาษา ต่างประเทศ ของพัทยา มี 3 ภาษาในเล่มเดียวกัน <http://www.pattayainfo.org>

เว็บไซต์ที่เป็นทุติยภูมิ เช่น

1. เว็บไซต์ไทยเดย์ออนไลน์ เป็นหนังสือพิมพ์รวบรวมหัวข้อข่าวสำคัญในแต่ละวันโดยสามารถเปิดอ่านได้ในรูปแบบออนไลน์เป็นภาษาอังกฤษ <http://www.ihthaiday.com>

2. เว็บไซต์ไอนิว บริการข้อมูลข่าวสารออนไลน์ผ่านอิเล็กทรอนิกส์เมลล์ โดยรวบรวมข่าวจากหนังสือพิมพ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ <http://www.tarad.com/iknow>

3. หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ / โพสต์ทูเดย์ / เดอะเนชั่น - <http://www.pressdisplay.com>
รูปแบบ - ไฟล์ดิจิทัล เปิดอ่านด้วยแอปพลิเคชัน Press Reader 5.0

ค่าบริการ - Economy 9.95 เหรียญสหรัฐ (328.65 บาท*) / Personal Unlimited 29.95 เหรียญสหรัฐ (989.25 บาท*)

จากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ออนไลน์ทำให้มั่นใจว่า การเลือกศึกษาการอ่านผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์นั้นจะสะดวกในการเรียนการสอนมากกว่าจะอ่านจากหนังสือ หรือหนังสือพิมพ์ที่เป็นกระดาษ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถเลือกข่าวที่ตนชอบในการศึกษา โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดที่สำคัญสามารถเรียนรู้เรื่องราวที่ทันต่อเหตุการณ์ รวมถึงคำศัพท์ที่ทันสมัยในระยะเวลาอันรวดเร็วอีกด้วย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหนังสือพิมพ์

กันตรัตน์ ชื่นชมน้อย (2545) การสร้างแบบฝึกการอ่านจากหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตแห่ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตกำแพงแสน จากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกอยู่ในระดับต่ำมีค่าเท่ากับ 68.79/57.90 ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกันนั้น มีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านความคิดเห็นนั้น นักเรียนมีความคิดเห็นที่ดีต่อแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ถนอม ไชยเทศ (2555) ได้ศึกษาการใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนจนะชนูปถัมภ์ อำเภอจนะ จังหวัดสงขลา จากการศึกษา พบว่า (1) การหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 พบว่า ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน (2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ (3) ผลการประเมินความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้ชุดแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมาก

นภัสวรรณ พูลเกตุ (2555) ทำการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การใช้หนังสือพิมพ์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการที่สูงขึ้น โดยคะแนนพัฒนาการ ตั้งแต่ 12.50 ถึง 50.00 % แต่มีจำนวนนักเรียนเพียง 3 คน ไม่มีพัฒนาการที่สูงขึ้น

ลาวรรณ ศิริพงษ์พันธ์ (2542) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ใช้ทักษะการอ่านขั้นวิจารณ์ โดยใช้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านขั้นวิจารณ์โดยใช้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สรุปได้ว่า

ทักษะการอ่านขั้นวิจารณ์โดยใช้หนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ ทำให้นักเรียนพัฒนาทักษะด้านการอ่านภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น

สมพร ฉายาทัย (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หนังสือพิมพ์เพื่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีทุ่งสง ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีการพัฒนาสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สุชาติ สินธุรส (2546) ได้ศึกษาปัญหาการอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับ ปวช. 2/1 แผนกช่างอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีปัญหาการอ่านหนังสือพิมพ์ด้านการค้นหาข้อมูลหรือรายละเอียดสำหรับการนำไปใช้งานด้านการจับใจความสำคัญโดยทั่วไป และหลังการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษสูงขึ้น

โจนส์ (Jones, 1998, pp. 404 -407) ได้ศึกษาผลของการใช้บทเรียนที่นำมาจากเอกสารจริง กับนักศึกษาวิชาชีพครูของสถาบันเทคโนโลยีในประเทศจีน โดยผลการศึกษาที่ใช้บทเรียนที่นำมาจากเอกสารจริงมีความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษสูงขึ้น

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ

สนธยา หลักทอง (2550) ได้พัฒนาชุดฝึกอบรมการสอนภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านการอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรม การสอนภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ประเมินผลตนเองในสมรรถนะ ทางภาษาอังกฤษและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนในห้องเรียนของครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ที่ผ่านการอบรมโดยใช้ชุดฝึกอบรมการสอนภาษาอังกฤษ ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผะอบ พวงน้อย และคณะ (2549) ได้พัฒนาหลักสูตรและชุดฝึกอบรมเรื่อง ภาษาอังกฤษเทคนิคเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.34/90.03 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดและผลคะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ (2544) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกลโดยใช้ซีดีรอมเป็นสื่อหลัก เรื่องการออกเสียงภาษาอังกฤษสำหรับครูภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า

- 1) ชุดฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75 / 75
- 2) ครูสอนภาษาอังกฤษมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหลังการใช้ชุดฝึกอบรมนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
- 3) ครูสอนภาษาอังกฤษมีความคิดเห็นต่อชุดฝึกอบรมทางไกลนี้ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง

